…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 262 (11860)
1968 оной ноябриин 6, среда
Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ИИГЭЖЭ ТОГТООБО: Совет Социалис Республиканuудай Союзай долоодохи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сессиие 1968 оной декабриин 10-да Москва хотодо зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1968 оной ноябриин 4.

…ГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

…э ба дунда һуралсалай газарнуудта хүдөө ажахын …лтэдые бэлдэлгэдэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы …дай, хамагай түрүүндэ бригадирнуудай, фермэнүүдые …арай, отделенинүүдые эрхилэгшэнэрэй мэргэжэл дээ…гэдэ, тэрэшэлэн хүдөө тосхонуудта мэргэжэлтэдые түб…эдэ, тэдэндэ үйлэдбэриин ба ажаһуудалай шухала эрхэ …бии болголгодо бүри ехээр анхарал хандуулхыень пар… советскэ, хүдөө ажахын органуудые уялгалха. Юрын …элэй кадрнуудые, илангаяа механизаторнуудые бэлдэл… мэргэжэлыень дээшэлүүлгые һайжаруулха. Колхозно …озно үйлэдбэриин түрүү хүнүүдые хүтэлбэрилхы хүдэл… али болохоор дэбжүүлхэ.

(КПСС-эй ЦК-гай 1968 оной октябриин Пленумэй тогтоолһоо).

…АДРНУУД—ШИИД…ЭХЫ ХҮСЭН

…орон дотор коммунизм …тодорхой зорилгонуудые … КПСС-эй XXIII съез…хэбэринүүдые бэелүүл… совет хүнүүд амжалта…жаллажа байна. Энэнь Октябриин 51 жэлэй ойн … туйлагдаһан ажалай …дээсэлнүүдһээ элитээр …

…ажахын, эрдэм гэгээрэ… һалбаринуудта шадаба…лэ хүнүүд, мэргэжэлтэд …лнэ. Коммунис парти…нуудые зүбөөр шэлэн …дэниие һургаха, хүмүү…рэгтэ саг үргэлжэ анхар… КПСС-эй ЦК-гай һаяхан …гарһэн Пленум дээрэ …хын кадрнуудые бэлдэ…ада ехэ анхарал хандуу…

…жэлнүүдтэ хүдөө ажа…хэ, газар таряалангай, …ай продуктнуудые ехээр …дэг оолохо зорилгонуу…атайгаар шиидхэгдэжэ … нэн түрүүн хүдөөгэй … мэргэжэл шадабариин …нинь гэршэлжэ үгэнэ. …манай республикын бай…һээ элеэр харуулжа боло…

… үедэ республикымнай …ай директорнүүд бүхы … дээдэ, дунда эрдэмтэй, …хын талаар мэргэжэл…түд. Колхозуудай тү…рэй 89 процентнь, сов… отделенинүүдые эрхи… гурбанайнь хоёр хуби …дэ ба дунда һургуулитай …эжэлтэд байха юм. Эдэ…адна, республикын хүдөө … дээдэ эрдэмтэй 1275 мэр… хүдэлнэ.

…наукын, түрүү дүй дүр…лалтануудые үйлэдбэри…үүлжэ, хүдөө ажахын ур…ай ургаса дээшэлүүлжэ, …алай ашаг шэмэ ехэдхэ… мэргэжэлтэд, ажалай …уд олон. Кабанскын айма…инскэ совхоздо олон жэ… ехээр таригдажа, баян …бтадаг болоо. Энээндэ … главна агроном Тамара … Дубковагай аша габьяа …гын совхозой суута һаа… Надежда Лазаревна Тад… даалгагдаһан үнеэдэйн… жэлһээ жэлдэ дээшэ…адана. Яруунын совхозой … Цыдып Дылгырович … жэл бүри олон хурьга …, байгша ондо респуб…роо эрхимлэжэ гараа.

…шье кадрнуудые шэлэн …урган бэлдэхэ хэрэгтэ ду… олон ушарна. Хүдөө…бэрилхы кадрнуудай дун…рнүүд тон үсөөн байна. … түрүүшүүл, новаторнууд …лэгшэдөөр биратай дэб…эгүй. Колхоз, совхозуу… шатын хүтэлбэрилэгшэ…дэм багатай, тусхай мэргэ… хүнүүд хүдэлжэ байһаар. … республикын колхоз, …дай бригадирнуудай, фер…шадай олонхинь оройдоол …гуулиин эрдэмтэй зон.

… хүдөө ажахымнай мүнөө …гжэлтэ кадрнуудта, илан…тэлбэрилэгшэдтэ ехэ эрил…. Нэн түрүүн тэдэнэр эр… илангаяа экономико, нау… техникэ гүнзэгыгөөр ойл…үүд байха зэргэтэй гэжэ … ЦК-гай октябриин Пле…һон байна. Тиимэһээ хү…хын хүтэлбэрилхы кадр… мэргэжэлтэдые һургаха, …лыень дээшэлүүлхэ тушаа… организацинууд горитой … болоно.

…гэй кадрнуудые һургаха, …лыень дээшэлүүлхэ һур…уд. һуралсаха газарнууд …ни гэшэ. Гансахан манай …када хүдөө ажахын ин…аа гадна, хоёр техникум, … профессионально-техниче…илищинүүд, колхоз, совхо…унда шатын хүтэлбэрилэг… һургаха тусхай һургуули …хой. Энэ һургуулида та…эй туршада колхоз, совхо… бүхы бригадирнууд, фер…шад, отделенинүүдые эр… һуралсажа гараха арга…өөр кадрнуудые һургаха … зарим аймагуудай партий…на, советскэ, хүдөө ажахын органууд анхарнагүй. Жэшээнь, Захааминай аймагай колхоз, совхозуудай бригадирнуудай, фермые даагшадай олонхинь эрдэм багатай, миил эхин һургуули дүүргэһэн байгаашье һаань, тэдэниие һургаха, курсануудта эльгээхэ даабаряа саг үргэлжэ дүүргэнэгүй.

Инмэ байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй. Дээдэ һургуулинууд болон техникумүүдтэ, профессионально-техническэ эрдэмэй һургуулинуудта хүдөө ажахыда хэрэгтэй мэргэжэлтэдые, мүн элдэб юрын мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэдые хүрэхэ соонь һургажа гаргаха зорилго КПСС-эй ЦК-гай Пленум табиба. Тиимэһээ аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд кадрнуудые һурган бэлдэхэ холын хараата түсэб зохёожо, ойрын жэлнүүдтэ хүдөөгэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй эрдэм мэргэжэлые эрид дээшэлүүлхэ уялгатай.

Тингэхэ зуураа партийна, гүрэнэй, ажахын органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудые олоор дэбжүүлхэ шухала гэжэ ЦК-гай Пленум тоолоһон байха юм. Мүн эхэнэрнүүдые хүтэлбэрилэгшэдөөр томилхо, механизаторай мэргэжэлдэ һургаха, тэдэндэ һаадгүйгөөр ажаллаха зохид арга байдал олгохо эрилтэ табигдаһан байна.

Энэ тон ехэ удха шанартай асуудал болоно. Манайшье республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ эхэнэрнүүд угаа үсөөн, харин механизаторнуудаар ажаллажа байһан эхэнэрнүүдые хургаараа тоолоод барахаар. Юун дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоноб? Нэн түрүүн энэ шухала асуудалда партийна организацинууд анхараагүй. Хоёрдохёор, колхоз, совхозуудта саг үргэлжэ хүдэлдэг ясли, саадууд үшөөл үсөөн байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, эхэнэрнүүдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ, механизатор болгохо гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

Хүдөө ажахын кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, тэдэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгые партиин ЦК-гай Пленумэй эрилтын ёһоор һайжаруулжа шадабал, ажалнай улам урагшатайгаар бүтэхэ, амжалтануудnай бүри арьбадхагдаха, арга боломжонууднай хүсэдөөр хэрэглэгдэхэ байна бшуу.

Буряадай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябриин 51-дэхи ойе ажалай яһала бэлэгүүдтэйгээр угтажа байна. Республикамнай ороoһо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ, таряа хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, гүрэндөө түсэбһөө гадуур ороoһо худалдаха талаар РСФСР дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, гурбадахи зэргын мүнгэн шанда хүртэбэ. Мүн республикамнай гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушааха, худалдаха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэжэ байнхай. Малай үбэлжэлгэ, хүдөө ажахын техникэ заһабарилха хүдэлмэри урдынхиһаа эршэмтэйгээр ябуулагдана. Эдэ бүгэдэ партиин ЦК-гай анхарал хайрада манай кадрнуудай бодото харюу болоно бшуу. Кадрнууд—манай шиидхэхы хүсэн.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые республикымнай ажалшад нэгэн дуугаар һайшаана, дэмжэнэ

ЭРШЭТЭ АЖАЛААРАА ХАРЮУСАХАБДИ

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ шухала асуудалнууд партиин ЦК-гай октябриин Пленум дээрэ хэлсэгдэбэ. Тэндэ хэгдэһэн дурадхалнуудые, Пленумэй баталан абаһан шиидхэбэриие бидэнэр ехээр һайшаанабди.

Мүнөө үедэ партиин ЦК-гай Пленумэй материалнуудтай танилсажа, тэрэниие колхознигуудтаа ойлгуулжа байнабди. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудай экономико бэхижүүлхэ талаар горитой амжалтанууд туйлагдабашье, дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд, ажахые хүгжөөлгэдэ һаад хүргэхэ юумэнүүд үшөөл ехэ бии байһаар. Илангаяа колхоз, совхозуудые материально-техническэ талаар хангаха хэрэг һула гэжэ Пленум дээрэ тон зүб шүүмжэлэгдээ. Жэшээнь, колхознай жэлдээ ашаанай 2—3 автомашина худалдан абахаар захил хэдэг. Теэд бодото дээрээ жэлдээ арайхан гэжэ нэгэ автомашина хүртэдэг.

Манай колхоз таряалан багатай. Тиимэһээ тэрэнээ үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Харин минеральна үтэгжүүлгэ маанадта хүртэдэггүй тооной. Саашадаа минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр гаргажа, хүдөө ажахые хангаха гээшэ угаа зүб. Ургамалай хоротонтой, малай үбшэ хабшантай тэмсэхэ шухала зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилдэг болохоор хараалагдаба.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэри жэлдээ урган хүгжэжэ, ехэ продукци үгэдэг боложо байна. Энэ ушарта ерэхэ табан жэлэй туршада колхоз, совхозуудай гүрэндэ тушаадаг продукциин түсэб хубилгангүй үлөөхэ, тинхэдээ түсэбһөө гадуур худалдаһан продукциин түлөө урмашуулха гэһэн дурадхалнууд угаа ехэ удха шанартай, ажахынуудта айхабтар ашатай үрэтэй байхань дамжаггүй.

Партиингаа Центральна Комитедэй энэ ехэ анхарал туһаламжада харюу болгон, манай колхозой гэшүүд улам эршэтэйгээр ажаллажа оробо. Малайнгаа үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ аргатайбди. Байгша ондо үбһэ бэлдэхэ, силос дараха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Сабшалангай гектар бүриһөө 13 центнер үбһэн, гаряалангай га бүхэнһөө 13 центнер ороoһон хуряагдажа абтаа. Тиигэжэ ниитынгээ адууһа малда 1—2 мянган центнерээр ехэ таряа талханай зүйл үгэхэ аргатайбди.

Малай үбэлжэлгэ мүнөө жэл урдынхиһаа эмхитэйгээр ябуулагдана. Ерэхэ жэлэй январь һарада гүрэндэ тушаагдаха 260 үхэр шахан таргалуулагдана. Сүүлхэдэ эдэ малда 7, 5—8 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол үгтэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, саашадаа хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндөө худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ манай нангин уялга мүн.

Ц. ГЫРЫЛОВ,
Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙЛ

Октябриин һүүлээр болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол Хяагтын аймагай колхоз, совхозуудай ажалшадые баясуулба. Тус Пленум дээрэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалай хэлсэгдэжэ байһыень мэдэһэн малшад болон таряашад нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл ехэтэ һонирхон радиогоор шагнаһан, удаань газетэнүүдтэ уншаһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй тус Пленумэй материалнууд хэлсэгдэжэ эхилэнхэй.

— Байгша оной 10 һара соо харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һаагааб. Энэмни нёдондоюйхиһоо 200 литрээр ехэ. Колхознай 8800 центнер һү гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб октябрь соо дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур һүн бэлэдхэлэй пунктда абаашагдана. Гэбэшье бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. «Мал ажалай продукци манда улам ехээр хэрэгтэй боложо байна» гэжэ нүхэр Брежнев тус Пленум дээрэ ехэ зүб хэлээ,—гэжэ эндэхи «Дружба» колхозой түрүү һаалишан Салима Хакимова хөөрэнэ.

Мүн лэ эндэхи Погранична совхозой һаалишадай дунда энэ Пленумэй материалнуудаар үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ Николай Овсянкин үгэ абаад:

— Манай ажалда парти, правительствынгаа анхаралаа хандуулжа, саг үргэлжэ туһалжа байхадань ажаллахадашье урматайл. Үнеэн бүриһөө 2000 литр һү бүхэли жэл соо һаалаг аад, байгша оной 10 һарын туршада 2280 литр һү һаагааб. Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ үнеэн бүриһөө жэлдээ 2500 литр һү һаалаг болохын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэб,—гэжэ хэлээ.

В. КАЗАНОВА.
«Ленинэй туг» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой электромеханическа цехэй нүхэр Фоминагай хүтэлбэрилдэг бригада Октябриин һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ шалгарна.

Зураг дээрэ: М. М. Фомина (зүүн гарһаа), З. Ф. Питайкина, В. В. Гармаева. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ОРОН СООГОО ТҮРҮҮЛЭН ГАРАА

Модошодой дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна мүрысөөнэй үрэ дүн согсолон гаргагдаба. Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын коллеги болон профсоюзай ЦК-гай Президиум мүрысөөнэй III-дахи кварталай үрэ дүнгөөр Шулуутайн леспромхоздо түрүү һуури олгоһон, дамжуулгын Улаан тугые 1-дэхи мүнгэн шантайгаар барюулха гэһэн шиидхэбэри гаргаһан байна.

Тус леспромхоз һаяболотор гээгдэжэ ябаа. Модошод гээгдэлһээ гарахын, иимэ ехэ амжалта туйлахын тула хүсэ шадалаа зорюулан ажаллаа. Модо бэлэдхэлэй, шэрэлгын шэнэ технологи үргэнөөр хэрэглэһэн, түрүү дүй дүршэл халан абалсаһан юм. Экономическа хүдэлмэри һайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа.

Леспромхозой коллектив түсэбһөө гадуур 377 мянган түхэригэй продукци худалдаһан, 205 мянган түхэригэй салин хүлһэ алмаһан, 13 мянган түхэригэй олзо доход түсэбһөө гадуур оруулһан байна.

Даабариһаа гадуур 22,5 мянган кубометр модон шэрэгдээ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 120 процент хүргэгдөө.

Республикымнай үнинэй леспромхозой хүдэлмэришэд туйлаһан амжалтаяа арьбадхан, октябриин даабариие мүн лэ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

В. СТУПИН.

ДУРАСХААЛТА ТУГ БАРЮУЛАГДАА

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой комсомолшууд, залуу хүдэлмэришэдэй габьяа яһала ехэ юм. Тэдэнэр ахамад нүхэдтээ хамта заводойнгоо нэрэ соло дурдуулжа, түрүү зэргэдэ жагсан ябана.

Комсомолшуудай ажалай габьяа үндэрөөр сэгнэгдээ. Комсомолой обком ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, заводой комсомолой организациие Дурасхаалта Улаан тугаар шагнаһан байна.

Заводой комсомолой организацида хэтэ мүнхэдөө хадагалагдаха Дурасхаалта тугые барюулха баяр ёһололой митинг заводто һаяхан үнгэргэгдөө.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр М. Маханов хуряангы элидхэл хэжэ, комсомолой түүхэ, тэрээнэй ажалай болон дайшалхы габьяа тухай богонёор тогтон хэлээ. Нүхэр Маханов хүдэлмэришэдэй халуун альга ташалган доро заводой комсомолой организациин секретарь Борис Мирлас гэгшэдэ Дурасхаалта тугые барюулба. Нүхэр Мирлас заводой комсомолшуудай зүгһөө харюугай үгэ хэлэхэ зуураа үндэр шагналай, этигэл найдабариин түлөө халуун баясхалан комсомолой обкомдо хүргэбэ.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадые даагша Петр Кравцов, парткомой секретарь М. Е. Тугутов, ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Леонов митинг дээрэ үгэ хэлээ.

А. ХАРАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. П. БОГОМОЛЬНЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, совет органуудта удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Железнодорожно райкомой хоёрдохи секретарь **Владимир Петрович Богомольные** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной ноябриин 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Б. АРЬЯЕВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, совет органуудта удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ ороһон гомдол хараха хэлтэсые даагша **Мидыгма Буянтуевна Арьяевае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной ноябриин 5.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбэй болзорһоо урид дүүргэгдэһэн тухай

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэ түрэтэйгөөр угтахын, табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлээд, гүрэндэ мал ба шубуу, һү, үндэгэ, ноoһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

1968 оной арба һарын туршада малай ба шубуунай 10 миллион 442 мянган тонно мяхан гүрэндэ худалдагдаа гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 285 мянган тонноор ехэ; һүн—39 миллион 377 мянган тонно гэхэ гү, али 1 миллион 164 мянган тонноор ехэ; үндэгэн 12 миллиард 618 миллион хэһэг гү, али 878 миллион хэһэгээр олон; ноoһон—423 мянган тонно гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 171 мянган тонноор ехэ.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалга үргэлжэлһөөр.

ЭЛБЭГ УРГАСЫН ЭЗЭД

Түнхэн. Үнинэй коммунист Сыренжап Ильич Мухуев дала гараашье һаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин огородшодой бригадые ударидадаг. Энэ бригадын гэшүүд мүнөө жэл баян ургаса хуряаһан байна. Бригадынхид гурбан гектар газарһаа 889 центнер капуста хуряажа, түсэбөө 118,5 процент дүүргээ.

Бригадир өөрөө Сырэмжэй һамгантайгаа нэгэ гектарта энэ ургамал тариһан юм. Тэдэнэр энэ газарһаа түсэбэй ёһоор 250 центнер капуста хуряаха байһан аад, ургасаяа 397,17 центнертэ хүргэжэ, түсэбөө 156,4 процент дүүргэбэ. Харин коммунист Дандар Жамьянович Перхаев Даша һамгантайгаа нэгэ гектарһаа 291,8 центнер капуста хуряагаа. Тэдэнэр түсэбэй ёһоор 250 центнер ургаса хуряаха байһан юм. Үбгэжөөл Александр Елизов пенсидэ гарабашье һаа, гараа адхаад һуугаагүй. Тэрэ хүгшэнтэйгөө хамта хахад гектар газар дээрэ капуста ургуулжа, ургаса абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Бригадынхид энэ амжалтаа Октябриин хубисхалай ойн баярта зорюулна.

Д. ЗАНДЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

И. С. Тургеневэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаан

ОРЕЛ. (ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд И. Полушин, В. Степанов). Орёл хотын ба областиин ажалшадай түлөөлэгшэд, Москва, Ленинград, Брянск, Тула болон бусад хотонуудһаа ерэһэн айлшад И. С. Тургеневэй нэрэмжэтэ областной драмын театр соо суглараба.

КПСС-эй Орловско обкомой нэгэдэхи секретарь Т. И. Соколов баяр ёһололой заседани нээхэдээ иигэжэ хэлээ:

В. И. Ленинэй бага наһанһаа эхилжэ уншадаг байһан, үнгэрэгшэ зуун жэлэй агууехэ уран зохёолшодой тоодо И. С. Тургенев оролсодог. Владимир Ильич Тургеневэй хэлые агууехэ, хүсэн түгэлдэр хэлэн гэжэ нэрлээ һэн. Тургенев мүнөөшье совет хүнүүдэй ажабайдалтай таһаршагүй нягта холбоотой. Ушар тиимэһээ тэрэнэй түрэһөөр 150 жэлэй ой манаи орон дотор ехэ һайндэр боложо, үргэнөөр тэмдэглэгдэнэ. Аха дүү социалис оронуудай арадууд, түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэн энэ үдэрые бидэнтэй хамта тэмдэглэжэ байнхай.

Ойн баярай бүхэсоюзна тургеневскэ комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь, Социалис Ажалай Герой Л. С. Соболев Тургенев тухай дурасхаалта үгэнүүдые хэлээ.

Уран зохёолшо—гуманист Тургенев мүнөө үеынхидтэ ямар удха шанартайб гэһэн элидхэл Орловско багшанарай институдай ород литературын кафедрые даагша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Г. Б. Курляндская хэбэ.

Баяр ёһололой заседани дээрэ РСФСР-эй культурын министр Н. А. Кузнецов, И. С. Тургеневэй нэрэмжэтэ Орловско гүрэнэй литературно-мемориальна музейн директор О. Н. Овсянникова, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной областной отделениин харюусалгата секретарь Е. А. Зиборов, багшанарай институдай студентка Людмила Семова болон бусад үгэ хэлээ.

И. С. Тургеневэй нэрэмжэтэ областной драмын театр түрэл нютагайнгаа алдар сууда гараһан хүбүүнэй нэрэ солодо зорюулан тэрэнэй «Утаан» гэжэ романааһ бэлдэгдэһэн зүжэг заседанида хабаадагшадта харуулаа.

ПАРТИЙНА

ХРОНИКО

ПАРТОРГЫН ТООСООН

ХОРИ. Арадай хиналтын аймагай комитедэй, аймгүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин, финансова таhагай, госбанкын отделениин, прокуратурын, партиин райкомой түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комисси хэдэн үдэрэй туршада аймпотребсоюзай партийна эхин организациин хүдэлмэрие шалгажа үзэбэ. Тиихэдээ худалдаа наймаанай кадрнуудые шэлэн абаха, зүбөөр хүмүүжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулба.

Аймпотребсоюзай партийна организаци, правлени хадаа тэрэнэй мэдэлэй худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта хүдэлдэг кадрнуудые бэхижүүлхэ, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри hанаhанда хүрэмөөр ябуулжа шаданагүй, hэлгэлтэ болоно, зарим наймаашад урилтэ хэнэ, кооперативна зөөри үбэршэлнэ. Хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мэргэжэл дээшэлүүлхэ hуралсал мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй. Мүн бусадшье олон дутагдалнууд элирхэйлэгдээ.

Шалгалтын дүнгөөр аймпотребсоюзай партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ангадаев КПСС-эй райкомой бюро дээрэ hая тоособо.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД БАТАЛАГДАБА

БЭШҮҮР. Малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаhа эхилбэ. Үбэлжэлгын үедэ малшадай соёл культурын, ажаhуудалай талаар үдэр бүриинь эрилтэ хэрэглэмжые таhалгаряагүй хангаха зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулгануудые КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таhаг зохёобо. Тэрэ хэмжээ ябуулгануудые табилгада худалдаа наймаанай, медицинскэ, соёл культурын, кино харуулгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы тушаалтад хабаадалсаhан, тэдэнэй hанамжа, дурадхалнууд хараада абтаhан байха юм.

Удаань тус асуудал КПСС-эй бюрогой үзэмжэдэ табигдаба. Энэ асуудал эмхидхэн шиидхэлгэдэ хабаатай нүхэд бюрогой заседанида уригдаhан жэшээтэй.

Тэдэ хэмжээ ябуулгануудые бэталха зуураа, партиин райкомой бюро малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулба. Томо томо партийна организацинуудай дэргэдэ заатагүй агитбригада эмхидхэхэ шухала байhые элирхэйлбэ.

Б. БАДАРМАЕВ.
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДАЙ СЕМИНАР

ГУСИНООЗЕРСК. КПСС-эй Сэлэнгын райком политинформаторнуудай нэгэ үдэрэй семинар эмхидхэбэ. Тэрэ hуралсалда аймагай политинформаторнууд хамтадаа 100 шахуу хүн хабаадаба.

Партиин райкомой секретарь нүхэр Лубсандоржиев аймаг доторхи мүнөө үеын байдал тухай, партийна организацинуудай урдахи зорилгонууд тухай суглааргшадта хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдэ пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Ринчинов үзэл сурталай хүдэлмэришэдэй Эрхүүдэ болоhон зональна зүблөөнэй дүнгүүд тухай мэдээсэл хэhэн байна.

Саашадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгые улам hайжаруулха талаар политинформаторнуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлhон заабаринууд эндэ үгтэбэ.

Уласхоорондын байдал тухай КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Очировай уншаhан лекци суглааргшадай анхарал татаба.

Д. ДАРМАЕВ.
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

пай удаа, хүдөөгэй буржуазитай тэмсэхэ онсо эрхэ этигэмжэ эдеэ хоолой хэрэгүүдые эрхилдэг арадай комиссарта олгохо тухай Совнаркомой hая гаргаhан декредые столойнгоо hугалга сооhоо гаргажа уншаад, гар табяад, хүдэлмэришэдые тэрэ документтэй танилсуулхыень Ивановто үгэhэн юм.

Андрей Васильевич сэдьхэлээ хананхай Петроградаа бусаад, Ленинтэй ярилдаhан тухайдаа хөөрэбэ.

Нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада, питерскэ хүдэлмэришэдтэ Ленинэй хандаhан, «Үлэсхэлэн тухай» гэhэн гаршагтай бэшэг «Правдада» гараа

Владимир Ильич газетэдэ бэшэхыень олонхидоо тэрэ дары тэдээндэ дурадхадаг hэн.

1921 оной февральда Владимирска губерниhээ Иван Афанасьевич Чекунов, Николай Андреевич Ганявин гэгшэд Москва ерэhэн юм. Чекунов «Беднота» газетын редакциин байдаг Воздвиженкэдэ өөрынь хүн байгаа. Энэл «Беднотада» Владимирска губерниин Гороховско уездын Феминскэ тосхоной Иван Афанасьевич Чекуновой «Нүхэлтөө, аха дүү ажалша гаряашалта хандаhан нээмэл бэшэг» толилогдожо, олон тоото бэшэгүүдые ерүүлhэн, тиигээд В. И. Ленинэй ан-

ЭГЭЭН ЕХЭ ПРИЕМНО

Путиловска заводой хүдэлмэришэн Андрей Васильевич Иванов редакцида зорюулhан түрүүшынгээ бэшэгые большевик газетэдэ бэшэ, харин эсеровскэ листогто эльгээhэн юм.

Энэнь иимэ ушартай байhан.

...1918 он ябажа байба. Оромнай дайсадаар хүреэлэгдэнхэй, абиртажа байгаа. Интервентнүүд, сагаантад буу зэбсэгэй хүсөөр «улаан республикые» hүнөөхэ хүсэлэнтэй байhан. Тиихэдэ орон дотор үшөө нэгэ муухай дайсан — үлэсхэлэн бии бэлэй.

Питерэй хүдэлмэришэд ороhо таряагаар баян губернинүүдhээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдажа абаха комисси байгуулжа эхилбэ. Хүдэлмэришэн Андрей Васильевич Иванов Путиловска заводой тиимэ комиссиин түрүүлэгшээр hунгагдаhан байгаа. Тиигээд Ростовско, Ярославска губернинүүдээр ябахадаа иигэжэ элирүүлээ: ороhо таряан иhала бии, тээд талха таряагаа нюуhан нюдарган баяшуул, мүн зарим нютагуудта засаг түрын тушаал гартаа оруулhан эсэрнүүд промышленна центрнүүдые хангалгада hаад ушаруулна гэжэ мэдээ hэн. Тиимэhээ Москва ошожо, элэ бүгэдэн тухай Ильичтэ хөөрэжэ үгэхыень путиловецууд Ивановтоо даалгаа бэлэй.

Владимир Ильич тэрэ хүдэлмэришэнэй хөөрөө анхаралтайгаар шагнаад, ороhо таряагаар хангалгын бэрхэшээлнүүд ямар шалтагаануудhаа тохёолдоноб гэжэ тодорхойгоор асууhа-бэлэй. Тэрэнь иимэ үгэнүүдээр эхилэнхэй:

«Нүхэд! hая танай делегат, партийна нүхэр, Путиловска заводой хүдэлмэришэн намда ерээд ошоо. Энэ нүхэр Нитертэхи үлэсхэлэн байдал тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ...»

Ленинэй бэшэгэй гаран сасуу меньшевик, эсер элдэб эсын хэблэлнүүд «Худал», «Ямаршье хүдэлмэришэн ошоогүй...» гэхэ мэтээр бэшэжэ эхилээ hэн.

Иванов нэгэтэ Садово үйлсөөр ябажа ябатараа, «Хүдэлмэришэн Ленинда ошобо» гэhэн үгэнүүдыень кавычка соо абтаhан, текст соонь Путиловска заводой хүдэлмэришэн ерээ гэжэ Ленин hанаанhаа абаад бэшээ, юундэб гэхэдэ, хүдэлмэришэнэй нэрыень дурдаагүй гэhэн статья эсерэй газетэдэ хараба.

Иигэжэ эсернүүдэй худал хуурмагаар бэшэhэндэ Иванов үнэн зүрхэнhөө зэбүүрхээ. Тингээд Андрей Васильевич гэртээ ерэмсээрээ Ленинтэй хөөрэлдэhэн тухайдаа тэрэл газетын редакцида тон тодорхойгоор бэшэбэ.

Эсернүүд тэрэ бэшэгыень газетэдээ гаргаагүй. Тиигэбэшье тэрэнь хүдэлмэришэн (хожомоо инженер) Ивановой саашадаа большевик газетэнүүдтэ бэшэхэ олон бэшэг, статьянуудай эхи табяа бэлэй.

Хүдэлмэришэдэй, хүдөөhөө ерэгшэдэй хөөрөөнүүдэйнь hонин, бодото баримтануудаар баян байдаг тула.

харал татаhан юм. Хүдөөгэй суглаанай даалгабаряар Москва ерээд Чекунов Ганявин хоёр вокзалhаа сэхэ «Беднотагай» редакци ошобо. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд Ленинэй приёмно худар хонходожо, эдээнтэй Владимир Ильичэй уулзаха тухай хэлсэhэн байгаа.

Ленин таряашадые баяртайгаар угтан, столдо урижа hуулгаад, өөрөө урдань hуугаад, асуужа эхилбэ: «Хүдөөдэ ямар hонин болоноб?», «Таряашад юун гэжэ хөөрэлдэнэб?», «Ямар юумэндэ дурагүйтэнэб?» г. м. Удаань Чекуновой «Беднотада» бэшэhэн статья тухай хөөрэлдэбэ.

Чекунов таряашадай ажабайдал тухай сэхэ руунь хөөрөөд, тэдэнэй продразверсткодо дурагүй тухайда, харин хатуу налог таряашадта дээрэ байха hэн гэжэ hанадаг тухайдаа хэлэбэ. Иван Афанасьевичай өөрынгөө түсэб, нютагайхидайнгаа hанал хүсэл хөөрэжэ дүүргэхэдэ, Владимир Ильич продразверсткые натуральна налогоор hэлгэхэ асуудал правительствада хэлсэгдээ, hаядаа партиин съезд дээрэ хаража үзэгдэхэ гэжэ тэдэ түлөөлэгшэдтэ ойлгуулба.

— Танай дурадхалнууд тон hонин байна, — гэжэ Ильич Чекуновые үдэшэхэ зуураа хэлэhэн юм. Эдээн тухайдаа «Беднотада» заатагүй бэшэгты. Та тэрэнэй эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэ ха юмта...

Нүгөөдэрынь тэрэ газетэ: «Таряашад Ленинтэй уулзаа» гэhэн гаршагтайгаар, засаг түрын толгойлогшотой Владимирска таряашадай уулзаhан тухай бэшэhэн юм. Ленинтэй уулзалгын үедэ угаа шухала асуудалай гараhан туладань, тэрээн тушаа «Беднота» газетэдэ тооложо барашагүй олон бэшэг ороо hэн гэдэг. Хүдөө бэшэгшэдэй тэдэ бэшэгүүдэй ерэхэ бүринь толилхо зуураа. «Нүхэр Ленин. hай hайн дурадхалнуудтай бэшэгүүдые эльгээжэ байгыт гэжэ «Беднотагай» редакциие нэгэнтэ бэшэ гүйhан юм. Тиимэhээ шухала, тодорхой дурадхалнууд хэрэглэгдэхэ» гэhэн ажаглалта заримандань хабсаргалаг байгаа.

Владимир Ильичэй дурадхалаар Чекуновые Наркомземдэ хүдэлхыень урьhан юм. Тэндэ элдэб комиссинуудай ажалда хабаадалсадаг, таряашадтай уулзадаг, тэдэнэй гомдол хаража үзэлсэдэг байhан. Тиихэдэ Чекунов «Беднотада» бэшэжэ үргэлжэлhөөр байгаа. 1921—1922 онуудта Иван Афанасьевич удха түгэлдэр хэдэн арбаад статья «Беднотада» бэшэhэн байха. 1923 ондо Москвада гаража эхилhэн «Крестьянская газетын» («Таряашадай газетын») редакционно комиссиин гэшүүн болоод, редакцида таряашадhаа ороhон бэшэгүүдые хаража үзэдэг таhагыень толгойлhон байна.

Мүн Костромской губерниин партийнабэшэ таряашан, эдэбхитэй корреспондент Иван Гаврилович Гаврилин «Беднотагай» таряашадай коллегиин гэшүүн байhан. 1921 оной декабриин 26-да Бүхэроссин Советүүдэй IX съездын боложо байха үеэр, газарай комиссида делегадуудые hунгаха зүблөөн дээрэ тэрэнэй Ленинтэй хөөрэлдэhэниинь hонин юм. Хүдөөдэхи байдал hайжаруулхын тула Совет засагай гаргадаг оролдолго тухайда тэрэ зүблөөн дээрэ М. И. Калинин үгэ хэлэhэн байгаа.

— Ехэл зөөлэнөөр манда хандалта. Бидэниешье коммунистнууд болгохо гэhэн бодолтой бэшэ хаяат? — гэжэ Гаврилин нэгэ hамбаанда хэлээд абаба.

Гаврилинай дурдаhанhаа мэдэхэдэ. Михаил Иванович тэрэнэй хэлэhые дуулаагүй hэн ха, тиихэдэнь Ленин селькорто хандан:

— Үбгэжөөл, коммунист болоншьегүй байгыш. Нэрэ зүүhэн коммунистнуудhаа партияа ходо сэбэрлэнэбди. Тэд хэр дүүhан сэбэрлэжэ шадахабибди, мэдэнэгүйб. Маниие ойлгохо үнэн сэхэ эрхэтэд байгаалhаа тнай хүрэхэ, шэнэ байдал зохёохо томнай иhала хүрэхэ...

Тверской губерниин түрүүшын хүдөө бэшэгшэдэй нэгэн Александр Ильич Гусевэй Ленинтэй уулзаhан түүхэ баhал hонин. 1921 оной январьда губерниин таряашадай партийнабэшэ конференци «Тверской правдын» эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ гэжэ И. А. Гусевые Ленинда ошохо делегадаар hунгаhан байгаа. Совет гүрэнэй үндэhэ hуури табигша хүдөө бэшэгшэ хоёр таряашадай байдал, нютагай засаг түрын зургаануудай ажал хэрэг, хүдөөдэ газетэнүүдэй дуталдадаг тухай, hургуулинууд тухай, ажахын hандарал, гүрэнүүд хоорондын харилсаанууд тухай хөөрэлдэhэн юм. Хөөрэлдөөнэй дүүрэхэдэ, Гусев иимэ хүн намда ерээ hэн гэhэн саарhа үгыт гэжэ Лениние гүйгаа hэн ха. Тиихэдэнь Владимир Ильич энеэгээд, столдоо ошожо блокнодhоо нэгэ хуудаhа абаад: «Нүхэр Александр Ильич Гусевта. 1921. 1. 30-най хөөрэлдөөнэй дурасхаал болгон

В. УЛЬЯНОВ (Ленин)».

гэжэ бэшээд үгэhэн байгаа.

Гусев Тверьтээ ерээд, нэн түрүүн редакцида оробо. 1921 оной февралиин 11-дэ «Тверская правда» Гусевай Ленинда ошоhон тухай рассказ толилhон юм. Хажуудань Владимир Ильичэй записка (тэмдэг) гаралсаа hэн.

...1918 ондо Елецhээ үгытэй таряашанай хүбүүн, батрак Андрей Христофорович Бровкин Владимир Ильичтэ ерэhэн байгаа. Ехэ энеэдэтэй ушарал энэ хүнэй нэрэтэйнь холбоотой. Тэрэ... Елецэй Совнаркомой гэшүүн, элүүрые хамгаалха арадай комиссар нэрэтэйгээр Ленинда ерэhэн юм. Юун дээрэhээ иимэ юумэ болооб гэхэдэ, революциин болон сасуу Елецтэ түб органуудай жэшээгээр «өөрын» совнарком байгуулагдажа, «өөрын» наркомууд томилогдоhон.

Үгытэй таряашанай хүбүүн Иван Никитич Горшковые Сов... рүүлэгшээр hунгаад, ... Бровкин «наркомздрав... томилоглоhон байгаа.

Елецэй Совнаркомой ... гараа табиhан Бровкин... харахадаа, Я. М. Свер... гүй хэбэртэйгээр иигэ... лэhэн гэдэг:

— Ойлгохогүйш, ха... түрые толгойлно гэ... Совнаркомой түрүүлэгшэ, ... Совнаркомой түрүүлэгшэ.

Бровкиной «нарком» ... хайгаа хөөрэхэдэнь, Влади... энеэжэ садаа hэн ха. Еле... таарууугүй нэрэ абабаш... хэhэн юм. Энээн тухайда... «наркомздрав» хөөрөө ...

Владимир Ильич hон... наад, олон асуудал hура... лөөнэйнгөө дүүрэхэдэ тэ... конверт соо хээд, Бровкин... ха зуураа:

— Энээн тухай заатагү... бэшэхэ хэрэгтэй. Танай ... бусад газарнуудай хүдэлм... руулхада туhалха, — гэhэ...

Тэрэ тэмдэглэл соонь ... лэгдэнхэй:

«1918 оной майн 30. ...

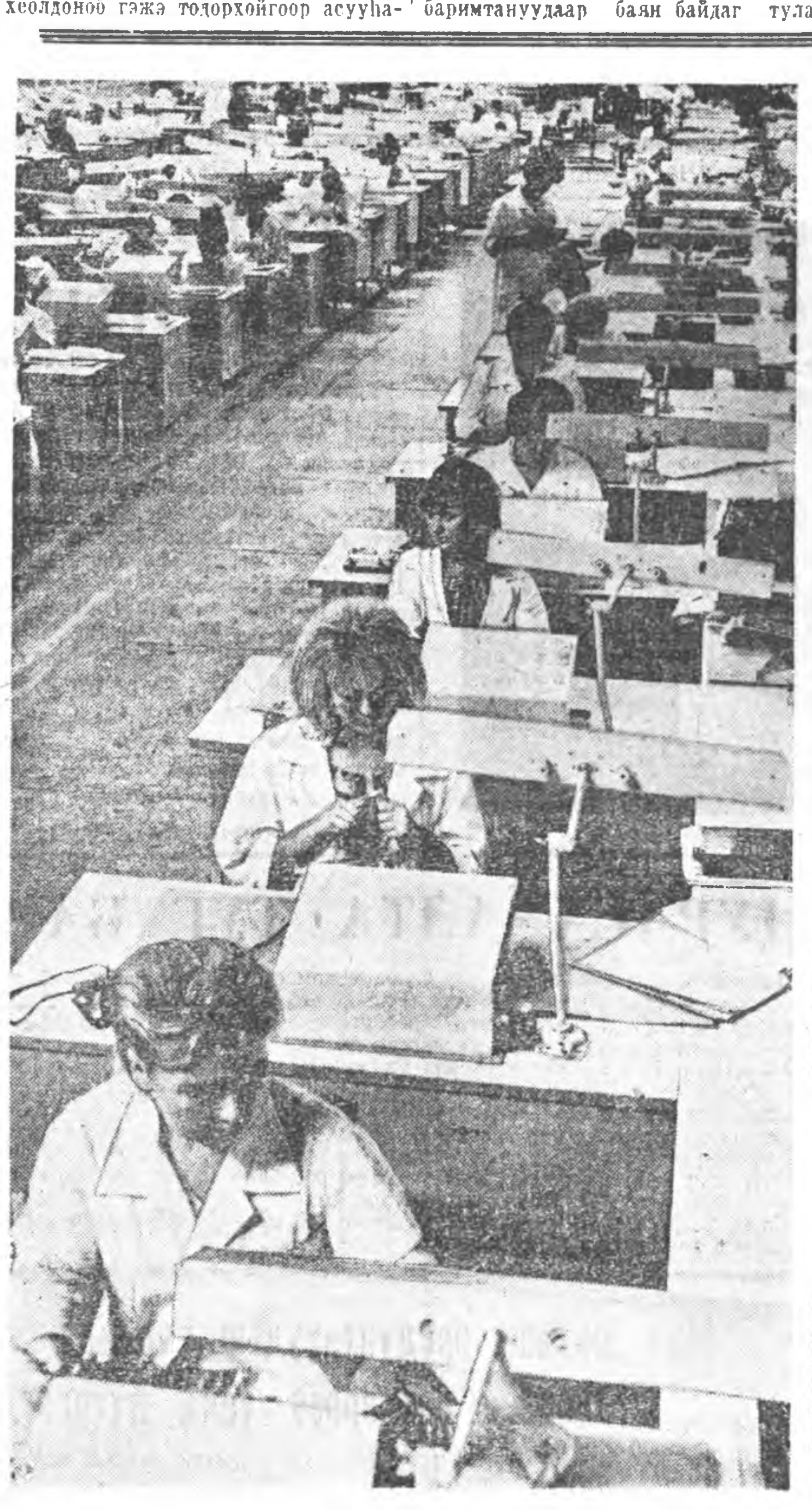
ЦИК-гэй Известиин реда...

Энэ тэмдэг барюулагша ... Совдепын түлөөлэгшэл. ... хөөрэлдэhэн интервью газет... хые ехэтэ гүйнаб. Болбосо... нүүдые бүридхэлдэ абалгы... буржуазие даралгын талаар ... гуримтай уезд».

Тэрэ дары Бровкин Крем... хэ «Известиин» редакцида ... Ленинэй даалгабари дүүрг... цэй Соведэй ажал ябуул... тодорхойгоор хөөрэhэн юм.

Америкын уран зохёол... Рид Ленинэй хүдэлмэрилдэг... дые дэлхэй дээрэхи эгээн ех... но гэжэ нэрлээ hэн. Ленин... ямар олон хүн Кремльдэ, «... «Известия», «Беднота» газе... редакци сэхэ ошодог байга... Тэдэнэй олонхинь Владимир... дурадхалаар түрүүшын... гү, али корреспонденци бэш... шадаа шэнэ байдалай түлөө ... ригто тэмсэгшэдэй — совет ... эдэбхитэдэй зэргэдэ жагсаhан...

В. ЧЕРНЫ...
(«Правдын» Пресс-...)

Тоололгын электронно машина бүтээдэг Киевэй заводто hаяхан «Днепр-2» гэжэ тоололгын шэнэ машина зохёогдобо. Энэ машина хадаа томо томо предприятинуудай хүтэлбэри болон инженерно-техническэ, экономическа тоололгодо тон шухала хэрэгтэй болохо юм. Машинные ухаалан зохёогшод сэхэн оролдолго гаргажа, тэрэнэй бүтээсэтэй, уран, нарин байхын түлөө тэмсээ. Зураг дээрэ: Киевскэ заводой хабсаралгын цех соо. «Днепр-2» гэжэ машина хабсаралга боложо байна.

АПН-эй фото.

ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИhӨӨ 1250 КИЛОГРАММ hҮ hААХЫН ТҮЛӨӨ!

САГААН ЭДЕЭН САЛГИДАХАЛ

Үнгэрэгшэ хабар Харганаагай болон Эрхирэгэй hаалишадай зунай сагта үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hаахын түлөө мүрысэел гэжэ үүсхэл гаргаад байхадань Бэшүүрэйнгээ аймаг соо хамагhаа түрүүн Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой малшад энээниие hайшаан дэмжэhэн юм.

Тээмэндэ hаяшаг энэ мүрысөөнэйнь дүн гаргагдажа, зунай сагта ехэ hү hааhан түрүүшүүл магтаал, шанда хүртөө. Совхозой бүхы hаалишад сооhоо долоон хүниинь зунай дүрбэ hарада үнеэн бүриhөө 1000 килограммhаа дээшэ hү hаагаа. Тэдэнэй дунда Екатерина Панькова, Фаина Дульянинова, Анна Шубина, Мария Ионинская гэгшэд оролсоно.

hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргаад байхадаа, совхозой дирекци, парткомм түрүүн хараалhанайнгаа ёhоор эрхимлэжэ гараhан бүхы долоон hаалишадтаа тус тустань 20 түхэриг мүнгэн шан барюулаа. Тиихэдэ бултанhаа ехэ hү hаажа, зунай дүрбэ hарада үнеэн бүриhөө 1260 килограмм hү абаhан Анна Шубинада мүнгэн шан дээрэнь амаралтын гэртэ амарха путёвко барюулагдаа.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой hаалишад зунай бэлшээриин хаhада эхилhэн мүрысөөгөө үбэлдөө үргэлжэлүүлжэ, Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой малшадай жэшээгээр хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ. Тиигээд өөhэдынгөө арга боломжые hайса хаража үзөөд байхадаа, үбэлжэлгын долоо hара соо үнеэн бүриhөө 1250 килограммhаа бага бэшэ hү hааха-бди гэжэ уялга абаа. Харин совхозой Заганай-Адагай фермынхид энэ үе соо үнеэн бүриhөө 1550 килограмм hү заабол hаахын түлөө мүрысэхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Энэ абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ, үбэлжэлгын үедэ сагаан эдеэ ехээр салгидуулхын тула совхозой hаалишад нэн түрүүн үбhэ тэжээлэйнгээ килограмм бүхэниие уридшалан hайнаар буйлуулжа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхээр эдюулхэ байна. Мүн үнеэн бүхэнhөө гараhан ашаг шэмынь зэргээр тусхай рационой ёhоор эдюулхэ юм. Гадна hүнэй тоhолитые дээшэлүүлхэ, шанарыень hайжаруулха тухай ... ехэ табина. Үбэлжэлгын үе... мэ бүхэндэ hаалишад, ма... дунда зөөвет-hуралсал эмхид... хээр хараалагданхай. Со... дирекци, партком мүрысөөн... рим зохёожо, үбэлжэлгын ... долоо hара соо үнеэн ... 1250 килограммhаа дээшэ h... hан хүнүүдтэ тус тустань ... хэриг мүнгэн шан үгэхэ ... Харин бултанhаа ехэ hү h... hаалишанда курортдо ошохо... ха путёвко барюулагдаха.

Мүнөө совхозой ферм... үнеэдээ үдэрынь адуулаад, ... үглөөниинь талха тарянай ... зелёнко эдюулжэ hаадаг бол...

К. БОБРО...

ЭЛБЭГ hҮНЭЙ ТҮЛӨӨ

Үбэлжэлгын үедэ долоо ... соо үнеэн бүриhөө 1250 ... граммhаа бага бэшэ hү h... түлөө мүрысэе гэhэн Харга... Эрхирэгэй hаалишадай ... урияае Сэлэнгын совхозой Е... гаанай фермынхид нэгэн ... hайшаан дэмжэбэ.

Эндэхи hаалишад урда... нүүдтэ үбэлэй сагта сагаан ... элбэг дэлбэгээр абажа шада... жэ үнинэй суурхадаг юм. ... ондошье тэдэнэр үбэлжэлгын ... hада баhал үнеэн бүриhөө ... килограмм hү заабол hааха... жэ батаар мэдүүлбэ. Ферм... хим hаалишан, БурАССР-... ховно Соведэй депутат Дол... Данзанова энэ үе соо үнеэ... хэнhөө 1400 килограмм hү ... зорилготой. Тэрэнэй нүхэд, ... hаалишад Цыремпил Шой... ва, Елизавета Дымбрылов... түрүүшынгээ жэл түрэhэн ... үнеэдые харадаг Бизья ... гэгшэд үнеэн бүриhөө 1300 ... граммhаа бага бэшэ hү hаах... лөө тэмсэхэ юм.

Иимэ үрэ дүн туйлаха ... ломжо, таатай эрхэ байдал... фермэдэ гүйсэд бии. Мү... лайнгаа байра, тэжээл буйл... түхеэрэлгэнүүдээ хуу үбэл... бэлэн болгонхой. Үнеэдэй ... досоогоо хуурай, дулаан ... тула халуун уhаар дулаас... түхеэрэлгэ тодхогдоо, ... hайн цех баригданхай.

* * *

Энэ үүсхэл уряаень С... аймагай Ленинэй нэрэмжэ... хозой Ягодинска фермынхи... hайшаан дэмжэжэ, ехэ hү... лөө мүрысөөндэ оролсо... фермынхид үбэлжэлгын до... ра соо үнеэн бүриhөө 1300 ... грамм hү hааха зорилго ... табяа.

Тиихэдэ фермын түрүү... шад Евдокия Черных, М... Петрова, Ирина Черных ... үнеэн бүриhөө дунда зэргээр ... килограмм hү hаахын түлөө ... рысэхөөр шиидээ.

В. САМБУ...

ТУЙЛАЛТА ХАРУУЛhАН ВЫСТАВКЭ

Улаан-Үдын аймагай ажахынууд түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ иhала ехэ амжалта туйлаhан байна. Аймагай хүдөө ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэ hаяшаг Ивалга тосхондо болобо. Эндэхи соёлой байшан соо аймагай ажахынуудай олон стенд болон экспонадууд табигдаа.

«Маяк» колхозой стенд. Ажахын поли дээрэ ургуулагдаhан томо гэгшын куузику суглааргшадай анхарал татана. Колхозой механизаторнууд тэжээлэй энэ эрхим ургамалые нёдондоноо эхилжэ тарина. Тэдэнэр мүнөө намар 8 гектарhаа туд бүриинь 450 центнер куузику хуряаhан байна.

— Нэгэниинь хэды шэнээн шэгнүүртэйб? — гэжэ «8-ое Марта» колхозой гэшүүн Мария Бурундукова асууба.

— 22—23 килограмм болохол даа, — гэжэ колхозой главна агроном П. В. Михалёв харюусана.

Энэ колхозой механизаторнууд мүнөө жэл гектарай дунда зэргээр 12,5 центнер таряа хуряаhан байгаа. Ажахы мяха, hү, үндэгэ гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ сүм дүүргэнхэй. Эдэ бүгэдые выставкэ дээрэhээ мэдэжэ болоно.

«Улаан-Оронго» колхозой түрүүлэгшэ П. А. Осодоев, парткомой секретарь Д. Ц. Мункуев гэгшэд ажахынгаа энэ жэлдэ туйлаhан амжалтануудтай танилсуулна. Оронгынхид таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө 200 процент дүүргээ. Колхозой овощеводууд мүнөө намар урдань харагдаа, үзэгдөөгүй ургаса хуряаhан байна. Жэшээнь, Бадма-Ханда Ринчинова дүрбэлжэн метр газарhаа 23 килограмм үгэрсэ ургуулжа, аймагай чемпион болоо.

Энэ үдэр аймагай ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн үнгэргэгдөө. Зүблөөндэ хабаадагшад жэл соогоо хэжэ гараhан ажалайнгаа дүн соглон гаргажа, саашанхи түсэбүүдээ хараалаа. Гадна энэ зүблөөн дээрэ ажалай түрүүшүүлдэ «аймагай чемпион» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоhон, тэдээндэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаhан байна. Энэ хүндэтэ нэрэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Е. Д. Громов, «Искра» колхозой луговод С. М. Кравцов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист И. П. Иванов, Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын овощевод А. П. Петрова, Калининай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан А. Е. Малых, «Байгал» племхозой hаалишан Л. Н. Седых гэгшэд хүртөө. Харин Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын хартаабхашан Е. Г. Рандина, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан П. Б. Жамсаранова, Калининай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Л. М. Хомякова, «Улаан-Оронго» колхозой хонишон Д. Б. Бимбаев болон бусад үбсүүндээ чемпионой улаан лентэ хиисүүлээ.

А. НАГАСЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүблөөнэй президиумдэ «Искра» колхозой луговод С. М. Кравцов, «Дружба» колхозой малшан Н. И. Акипфиев, «Улаан-Оронго» колхозой хонишон Д. Б. Бимбаев гэгшэд hууна.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ
РЮУН ЗАМААР

I

I буйлуулдаг цехэйнгээ тулажа ерэхэдээ Сун- аалидуулба. Гарынь та- hон үүдэнэйнгээ барюул татан, Сунгээ цех уруу- Үдэшэ бэлдээд орхиhон ралтайхан пеэшэ руугаа хоршогорхон хара баанхэ каhаа адхажа, шиирээ Зурай түлеэндэ гал бэлэ- . Мүнөө нэгэ бага амар- энэ зантан томо котё- турал үгэтэр үшөө үды. болоходо заб олдохогүй. ооуhагүй орхижо болохо- Фермын эды олон малда лдахэ гээшэ амар хэрэг лэ халаагаад, худхаад орхихо бэшэ ха юмши. hай- болотор бусалгаагүйлэ байхаб? Үнеэдшье ду- ууха, hүниинье дээшэл- гүй. Үшөө туганнуудтаа мэл hү бусалгаха хэрэг- үгөөр хэлэхэдэ, бүхэли забда олдохогүй. Зүгөөр нэгэтөшье орхихогүй. түмэр түдэгэтэй носолдо- энэ дуратай ажалаа юун- Тэрэ тиимэ хүн бэшэ.

баруун сонходоо ошожо, рэ hууба. Паран намарай- гэр хүйтэн туягаар га- гэрэлтүүлжэ захалан- эртэшье hаань, газаагуур үдэр эхилэнхэй. Тэргэ- тагалhан «Т-40» маркын тракторнууд тооhо бурьюу- харгыгаар урагшална, «Ямаршье саг болошоо . Тракторнууд машина лдэжэ байха,—гэжэ Сун- бүхэндэ hанажал байдаг дахяад абтана. «Саг яма- ина гээшэб? Түргэнш гэжэ нилээд олон жэл үнгэрөө. тэрэ саг зоной сэдьхэлдэ дүтэ, хэзээшье мартагда- аал? Тиимэ даа, хэзээдэ- гдахагүй, мартахашье эр- ...»

тористка болохо hанаатай байхаб? —гэжэ тиихэдэ Сунгээ голхоронгёор бодоо hэн. Гэбэшье яажашье hаань, hанаhанаа хүсэлдүүлхэ гэhэн бодол тэрэнэй толгойhоонь гарахаяа болибо. «Юун болоо юм? Тракторист болохоор хэншье түрэдэггүй. Харин иимэ мэргэжэлдэ hуража, булад хүлэг жолоодохо эрхэтэй болодог бэшэ юм гү?»—гэhэн тобшололдоо үнэн сэдьхэлhээ этигэжэ, ойрын саг соо үсэд нэтэрүүгээр оролдожо, трактор жолоодожо hураха байна гэжэ Сунгээ эрид шиидэбэ. Энэ шиидхэбэринь Сунгээдэ зүрхэ оруулжа, өөрынгөө түсэб тухайда түрүүлэгшэдэ дуулгаба. Түрүүлэгшэ «харыш энээнээ, зоримгойл басаган алтайш» гэhэн янзатайгаар анхаралтайгааршье, гайхангяаршье хараад абаба. Сунгэйн хүдэр бэе, зоримгой, шиидэнгеэр ялалзан байгаа нюдэдыень ажаглахалаа түрүүлэгшэ маргангүйгөөр зүбшөөлөө үгөө бэлэй. Уданшьегүй МТС-эй дэргэдэ трактористнарай курса нээгдэжэ, Сунгээ hуралсажа эхилээ hэн.

Сунгээ hуралсалаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, булад хүлэгые жолоодожо эхилээ. Хүсэл эрмэлзэлэйнгээ бэелхэдэ Сунгээ хэды ехээр баярлаа гээшэ hэм. Хэжэнгын үргэн нэмжээ талануудта бага наhанhаа дурлаhан Сунгээдэ манаран миралан байгаа тарялан дээгүүр тракторaa жолоодоходонь хэды hайхан байгааб даа. Тракторaa жолоодожо ябахадань огторгойдо oниб-аниб гэлдээшэ олон мянган мүшэд гансал Сунгээдэ эмнижэ байhандал үзэгдэдэг бэлэй. Булад хүлэгэйнь мотоорой хүнхинөөн Сунгээн наhан соогоо дурлаhан түрэhэн газар нютагайнь дуун шэнгеэр тэрээндэ үзэгдэдэг hэн. Өөрынгөө ажалда үнэн сэдьхэлhээ дуратай Сунгээ үдэр hүниие мэдэнгүй оролдосотойгоор ажаллажа, удангүй нүхэдтөө магтуулдаг болоо бэлэй...

II.

ЭРАЙ hалхигүй сэлмэг ду- хан hүни. Сэнхир сэгээн сээжэдэ мянга түмэн одо hэрэлдэн эмнижэ, Сунгээ- баяр жаргалай хүгжэм гэнэ. Тиигэншьегүй яа- Сунгээгэй бүхы hанажа, ябадаг юумэн мүнөөдэр хү- юм. Сунгээ мүнөөдэр тү- гансааран түмэр агтые ябана. Басаганай шарай

түрүүн трактор харахадаа, жолоодохо хүсэл Сунгээ- абаhаар түрөөдхёо hэн. орёо оньhон машинануу- эрэшүүл жолоододог ха бодол тархи соонь түрэжэ, гансата урмаа хухараа бэ- тэнэг лэ амитан байнаб хоёр хүрэшөөд юумэ . Трактор дээрэ hуужа нэгэшье шүрэб шүнхыень илгохогүй аад, үшөө трак-

III.

Дайнай эхилхэдэ Сунгээ дүй дүршэлтэй механизаторнуудай нэгэн болоод байгаа. Тэрэ хүшэр хүндэ жэлнүүд совет хүн бүхэнэй ажабайдалайнь шалгалта боложо үгөө. Армида абтаhан эрэшүүлэй орондо бүхы хүшэр хүндэ хүдэлмэри эхэнэрнүүд болон үхибүүд түйлажа гараа. Тэрэ үедэ залуушуулай согтой, хэзээдэ хүхюун нюдэнүүд эрид шиидэнгеэр ялалзан, тэдэнэр ажалаа нэтэрүү, сухалтайгаар хэжэл ябадаг hэн. Заримдаа бүхэли сүүдхэшье унтаха забда олдохогүй. Ойро зуурашье hаань, үе мүсөө тэниилгэхэеэ тракторaa тарялалангаа захала байлгаад, hэрюухэн ногоон дээрэ өөдөө хаража хэбтэхэдэнь огторгойдо хүхюухэнээр ялалзадаг мүшэдынь гансал Сунгээдэ эмнижэ байhанда орходоо мүнөө hураггүй ондоогоор, тэрэниие шүүмжэлэнгеэр ялагашалдаhан шэнги бологшо hэн. «Эгээл энэ үедэ эдэл минии хаража байhан мүшэдые дайнай газарта ямар нэгэн эрэлхэг сэрэгшэ hүүлшынхэе хаража, хүйтэн газар дээрэ хэбтэнэ аалам. Харин тиихэдэнь би эндэ убайгүй амаржа хэбтэхэб»—гэhэн бодолдо Сунгээ абтажа, булад хүлэгэй нэгэ жэгдэ хүнхинөөн дахяад Хэжэнгын захагүй уужам дайдаар зэдэлдэг бэлэй.

Дайнай түлэг дунда, 1943 ондо Сунгээ Аюшеевна Аюржанаевае Эхэ оронинь «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнаба. Нүхэдэйнгөө, Эхэ оронойнгоо найдал харюулжа шадахадаа, механизаторай нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаhандаа Сунгээ үнэн сэдьхэлhээ баярлаа бэлэй. Зүгөөр амжалтаараа дашуурангүй, улам эршэтэйгээр ажаллажа ороо hэн.

Дайнай hүүлээр, 1948 ондо Сунгээ Аюржанаева «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа. Нютагайнь эрэшүүл дайсанаа даража, дайгаа hүүлдэжэ, Сунгээдэ ажаллахадань аятай зохид боложо, өөрынь олон мянган одо мүшэд дахяад хүхюунээр эмниллэн миhэрэлдэдэг болоо hэн. 1954 ондо Сунгээ Аюшеевна Москва ВДНХ-да эльгээгдээ бэлэй.

— Тэрэ үедэ тракторта хүдэлхэдэ тон хүндэ hэн. hэлгэхэ детальнуудшье байхагүй, зарим үедэ өөhэдынгөө зохёоhон детальнуудые табиха саг гарадаг бэлэй. Мүнөөмнай гоё болошоо даа,—гээд Сунгээ мүнөө хөөрэдэг.

...Хурдан түргөөр гүйлдөөшэ тракторнуудые хаража, Сунгээ сонходоо нилээд зогсобо. Эрьежэ харахадань манометрэйнь стрелкэ 3 дээрэ хүрэхэеэ байба. «Цистернэ руугаа уурал табихаар болоо»,—гэжэ hанахатаяа, Сунгээ шэнэ үдэрэй ажалай бурьялма хүсэндэ абтан ажаллажа эхилбэ. hаалишадай үнеэдтэ бурдууг хубааха, тиигээд дахинаа үглоодэрэй бурдууг бэлдэхэ... Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ ажал тон ехэ. Ажалай шэнэ үдэр эхилээ.

Хэжэнгын совхозой гурбадахи отделениин конторо соо эрхилэгшэ Цамба Дамбиевтай хөөрэлдэжэ hуунабди.

— Сунгээ Аюшеевнае котельнэ цехтэ табяагүй хадаа хэниие табихабши? Энэмнай ууралтай холбоотой тон харюусалгатай ажал ха юм. Техникэ hайн лэ мэдэхэ хүн хэрэгтэй,—гэжэ эрхилэгшэ хөөрөө бэлэй...

Хэжэнгэ нютагта ажалай арюун замаар бүхы наhандаа ябаhан хүнүүдэй нэгэн—Сунгээ Аюшеевна Аюржанаева мүнөөшье согтой солбон зандаа.

Ж. ЖАНЧИКОВ.

Зураг дээрэ: С. А. Аюржанаева.

Д. САМБУЕВАЙ фото.

МАНАЙ ПОЧТО

ОКТЯБРЬ. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаhан социалис мүрысөөнэй дүнгые элирүүлhэн hара. Үнгэрhэн энэ hарада республикымнай хото, хүдөө нютагуудта социалис мүрысөөн бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр дэлгэржэ, залуушуулай hайндэртэ ажалай бэлэгүүд бэлдэгдэhэн байна. Эдэнэр арба hарын туршада хэhэн ажалайнгаа амжалта тухай манай редакцида ходо мэдээсэжэ байгаа. Тэдэнэй дунда Мухар-Шэбэр, Бэшүүрэй, Зэдын таряашадай, Түнхэн, Баргажан, Яруунa болон бусад аймагуудай малшад, hаалишадай үдэр бүриин амжалта тухай мэдээсэл газетэдэ хэблэгдэжэ байhан.

«Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1250 килограмм hү hаае» гэhэн уряа бэшэг октябрь hарын эхиндэ газетын хуудаhанда толилогдожо, республикын hаалишад, малшадые шэнэ мүрысөөндэ уриhан юм. Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой hаалишад, малшад энэ үүсхэл гаргаhан байна. Үбэлэй үедэ hү hааляа дээшэлүүлхын түлөө шэнэ социалис мүрысөөндэ оролсоhон тухай мэдээсэл республикын ажахынуудhаа абтажа, газетын хуудаhанда толилогдожо байгаа. Мүн «сабшалан hайжаруулха hара гэhэн рубрика доро колхоз, совхозуудай намарай үедэ хэhэн хүдэлмэри тухай статья, корреспонденцинүүд хирэ хирэ болоод газетэдэ толилогдожо, олондо мэдээсэгдэжэ байhаниинь элитэ.

Уншагшадай анхаралые татажа эхилhэн «Хонхо» гэhэн зэлжээтэ хуудаhан хэблэгдэжэ, эдир уншагшадтаа хүргэгдэбэ. Шэнэ хуудаhанай эмхидхэгдэхэhээ хойшо «Хонходо» гэhэн гаршагтай бэшэгүүдэй редакцида ерэдэг болоhониинь hайшаалтай. Хойшодоошье иимэ гаршагтай бэшэгүүд бүри олоороо ерэжэ байха бээз гэжэ hанагдана.

Үнгэрhэн hарада 400-гаад бэшэг абтаба. Тэдэнэй 289-ниинь газетын хуудаhанда толилогдоhон, нүгөөдэ зариманиинь мүрдэлгэ, шалгалтада эльгээгдэhэн байна.

Октябрь hарын туршада манай газетын хуудаhануудта «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо», «ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо», «Хүдөөдэхи политическэ hуралсалай шэнэ жэл», «Партийна ажабайдал», «Совeдүүдэй хүдэлмэри», «Үүсхэл гаргаhан ажахыда», «Ажахын реформын бодото бэелэл», «Айл бүхэндэ—газетэ, журнал», «Редакцида ерэhэн бэшэгүүд» гэhэн рубрика доро материалнууд таhалгаряагүйгөөр толилогдожо байгаа.

«Алдарта ойн хүндэлэлдэ», «Табан жэлэй түрүүшүүл», «Коммунист тухай хөөрөөн», «Аялга», «хүбүүднай сэрэгэй албанда» гэhэн рубрика доро ажал хүдэлмэри дээрэ, сэрэгэй албанда ябахадаа онсо шалгаржа, олондо хүндэтэй болоhон түрүүшүүл тухай очерк, зураглал, репортаж, корреспонденцинүүд толилогдоhон байна.

Газетын уншагшадай, хото хүдөөгэй эдэбхитэй бэшэгшэдэй редакцида эльгээhэн бэшэгүүдээр тусхай хоёр номер, хэдэ хэдэн хуудаhан толилогдобо. «Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр», «Комсомол арюухан соломнай холые зориhон юмэл даа!» гэhэн тусхай номер, «Хонишон нэрэш hайхан даа» гэhэн республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ зорюулагдаhан хуудаhан уншагшадай анхарал татаhан лэ байха. «Будамшуугай почто», «Будамшууда» гэhэн гаршагтай бэшэгүүд абтажал байhаар.

Буряадай хүүгэдэй литературын хүгжэлтэ тухай статья поэт Цырен-Базар Бадмаев, үхибүүдые ленинскэ ёhoop hуралсажа, ажаллажа, ажаhуужа hургаха тухай Зэдын аймагай Ториин дунда hургуулиин директор Д. Будожапов, hургуулинуудай уран зохёолой кружогууд тухай Буряадай уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи литконсультант Ц.-Ж. Жимбиев болон бусадай бэшэгүүд толилогдобо. Манай уншагшад hургуулиин багшанар, түрэлхид үхибүүдые хүмүүжүүлгээр нютаг нугадаа ямар юумэнэй хэгдэжэ байhан тухай өөhэд өөhэдынгөө hанамжа дурадхалнуудаа бэшэхэ аабзэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай hаяхан боложо дүүрэhэн Пленумэй материалнуудые бүхы коммунистнууд, хүдөөгэй ажалшад, хүдэлмэришэд ехэ анхаралтайгаар шудалжа эхилэнхэй. Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ асуудалда зорюулагдаhан Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон малшад, таряашадайнгаа габшагай ажалые магтаhан материалнуудые газетэдэ эльгээжэ, олондо мэдээсэжэ байхыетнай манай уншагшад, таанадтаа найдаха байнабди.

Түүхэтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй дүүрэтэр hара хахад шахуу саг үлэбэ. Энэ үедэ манай республикын хүдэлмэришэд, малшад, hаалишад түсэбтэ табан жэлэй дабаае амжалтатайгаар дабажа гарахын түлөө тэмсэл хэнэ. Бүгэдэ арадай энэ ехэ тэмсэл оролдолгодо амжалта түйлажа ябаhан түрүүшүүлэй габшагай бэрхэ ажал, баян дүршэл тухай ходо бэшэжэ, дуулгажа байхыетнай, хүндэтэ уншагшад, хүдөө бэшэгшэдтэ хүсэнэбди.

ПЕНСИОНЕРНҮҮДЭЙ ҮҮСХЭЛ

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бүхы совет арад ажалайнгаа бэлэгүүдые бэлдэнэ. Хаа хаанагүй социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байнхай. Жэшээлхэдэ, холын Аха нютагай малшад, геологууд ба бусад ажалшад алдарта ойе hайн амжалтатайгаар угтахын түлөө тэмсэнэ.

Мүнөө Ахын малшадай гол зорилгонь малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэлгэ болоно. Нютагаймнай малшад үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхөөр шиидээд урма зоригтойгоор ажаллажа байнхай.

Нютагаймнай үндэр наhатайшуул — пенсионернүүд малшадhаа хожомдохо дурагүй. hаяхан агнууриин урда тээхэнэ пенсионернүүд Д. Ш. Цыренов, Д. С. Хаптагаев гэгшэд бэшэ ангууша нүхэдтөө хандалга-бэшэг эльгээбэ. Ангуушан бүхэн эгээл халюурма hайхан хоёр булганай түлөөhые түсхай жасада оруулая гэжэ тэрэ хандалга-бэшэг соонь хэлэгдэнэ. Сугларhан мүнгэниинь шэнээр баригдаха Ленино тосхоной, мүн аршаанууд дээрэ гэрнүүдые барилгада хэрэглэгдэхэ юм. Энэ hайн hайхан үүсхэлыень гансашье пенсионернүүд бэшэ, харин нютагай бүхы ажалшад дэмжэбэ. Хэрбээ 10 ангуушанай 2—2 булган 40—50 түхэригтэ хүрэбэл, 1000-гаад шахуу түхэриг барилгын жасада орохо болоно бшуу. Мүн бэшэшье ажалшад энэ фондо өөрынгөө хубитые оруулхые оролдоно.

Нютагайнгаа экономико, культурые арьбадхан, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэмнай пенсионернүүд—үбгэдэймнай гаргаhан үүсхэлэй хаа хаанагүй дэмжэгдэхэ байхань дамжаггүй.

В. ГАЛСАНОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„ГУРИМШУУЛАГДАХААР САГ ТУЛАА"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын байгша оной сентябриин 13-най номерто толилогдоhон юм. Хурамхаан тосхондо ажаhуугша А. Титова Хурамхаанhаа Улаан-Үдэ гү, али Улаан-Үдэhөө Хурамхаан хүрэтэр ябаhан хүнүүд Баргажан тосхондо хүрөөд, ондоо автобусто hуужа замаа үргэлжэлүүлхэ болоно. Аймагай түбhөө ошодог автобусуудай жолоошод хүнүүдые багтажа ядатар hуулгаад гүйлгэхэеэл мэдэдэг. Баргажанда хонохо гэхэдэ, гостиницада унтаха газар олохогүйт. Холын замда ябагшадые зохидоор хангаха тушаа автотранспортна управлениин хүдэлмэрилэгшэд бодожо, энээниие гуримшуулхаар саг тулаа гэжэ статья соо хэлэгдэhэн юм.

Тэрэ бэшэгээр хоёр харюу абтаа. Буряадай автотранспортна управлениин начальнигай орлогшо А. Колесов иигэжэ мэдээсэбэ:

«Улаан-Үдэ — Хурамхаан гэhэн маршрудаар ябадаг автобусуудай жолоошод хууляар тогтоогдоhон саг соогоо—үдэртөө 10—12 часhаа дээшэ бэшэ ябаха ёhотой.

Улаан-Үдэhөө Хурамхаан хүрэтэр ябаhан хүнүүдые Баргажан тосхонhоо ондоо автобус 19 часта саашань ябуулдаг. Улаан-Үдэ ерэhэн хүнүүд мүн лэ Баргажан тосхондо үдэрэй 11 часта автобусто hуужа, замаа үргэлжэлүүлхэ юм.

Улаан-Үдэhөө Хурамхаан, Улюнхан, Аргата хүрэтэр hэтэ ошохо автобус ябуулха тушаа нүхэр А. Титовагай хүсэлтые хангахын аргагүй.

«Статья соо хэлэгдэhэн баримтанууд зүб. Тиин холын аян замда ябагшадые hаадгүйгөөр хангажа байха заабари Баргажанай автотранспортна предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэ үгтэбэ. Баргажан тосхондо арадай-ажахын түсэбөөр хараалагдаhанай ёhoop, 50 хүнэй байха шэнэ гостиница баригдахань. Энэ барилга 1969 ондо ашаглалгада үгтэхэ юм»,—гэжэ манай редакцида Баргажанай КПСС-эй райкомой секретарь К. Бадмаев мэдээсэбэ.

Хото хүдөөгэй хоорондохи илгаа жэлhээ жэлдэ бага боложо байна. Хүдөө нютагуудай, тосхон hууринуудай болбосон түхэлтэй болохо тума хүнэй нюдэн баясана. Шулуун барилгатай, ууралаар дулаасуулдаг түхеэрэлгэтэй тосхонууд республика доторнай яhала олон байха.

Мухар-Шэбэрэй аймагай түб болохо Мухар-Шэбэр тосхон жэлhээ жэлдэ урган hалбаржа, болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Эндэхи гудамжа, үйлсэнүүдтэ модон олоор hуулгагданхай. Зунай дулаахан үдэр үйлсөөр ябахада яhала гоё.

hаяхан Мухар-Шэбэр тосхондо «Колос» гэhэн шэнэ столово ашаглалгада үгтэбэ. Энэ столоводо 80 хүн гансата эдеэлжэ шадаха юм. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** Шэнэ столовын гэр.

В. ОЛЕННИКОВЭЙ фото.

...РОЙН
...РЭМЖЭТЭ...

Авиационно заводой паркда Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаевич Жанаевай нэрэ олгохо гэhэн тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет hаяхан баталан абаба. Тиин хүдэлмэришэдэй амардаг, сэнгэдэг парк Геройн нэрэмжэтэ болгогдожо мүнхэлэгдэбэ.

Заводой олохон хүдэлмэришэд, соцгородой ажалшад Дарма Жанаевичые таниха, мэдэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэhээ урид Д. Ж. Жанаев авиационно заводто хүдэлhэн байгаа. 1920 ондо Дарма Жанаев ВЛКСМ-эй, 1925 ондо партиин гэшүүн болоhон намтартай. 1941 ондо инженер-электрик мэргэжэлтэй Д. Ж. Жанаев hайн дураараа фронт ошоhон юм. Эрэлхэг зүрхэтэйгөөр дайлалдаhан Д. Ж. Жанаев «Шэн габьягай түлөө» медаляар, «Улаан тугай», мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи, хоёрдохи шатын орденуудаар шагнагдаhан байгаа. 1945 ондо Дарма Жанаевич Жанаевта Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоhон юм.

Авиационно заводой ажалшад баатарай дурасхаалда зорюулан, паркдаа геройн нэрэ олгожо, тэндээ дурасхаалай самбар тогтооxо болонхой.

...ОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

...ын республика. Америкын мэдээжэ уран зохёолшо Эрнест ... hүүлшынгээ жэлнүүдтэ Гавана городто дүтэхэн ажаhуу... тэрэ гэр-музей болгогдонхой. Зураг дээрэ: уран зохёол... ...лиотекэ соо. Уран зохёолшын зараса мүнөө музейн дирек... ...хой.

ТАСС-ай фото.

Арадай засагай үедэ Болгариин арад айхабтар ехэ амжалта туйлаа. Коммунис партиин сэсэ мэргэн ударидалга доро эршэмтэйгээр тэмсэжэ, хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаае бага болгожо байна. Промышленность хүгжэнэ, хүн зоной ажаhуудал hайжарна, национальна соёл культура hалбарна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софи городой нэгэ кварталда баригдаhан шэнэ гэрнүүд.

ТАСС-ай фото.

СОВЕТ ХҮНҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАН...

Шаригтай хоёр миллион авторучка

Брянскын ажаhуудалай хэрэглэмжэ бүтээдэг химиин завод юумэ угааха мянган тонно порошок, шаригтай хоёр миллион авторучка жэл бүри гаргадаг болохонь. Энэ завод ургаса гэмтээгшэдтэй тэмсэхэ хоронуудые үйлэдбэрилдэг болохоор хараална.

Конфетэ үнгэлхэ шэрэ будаг

Кондитерскэ зүйлнүүдые үнгэлхэ түрүүшын хэhэг шэрэ будагуудые Тбилисиин эдеэ хоолой комбинат абажа эхилээ. Энэнь бузинын, шелковицын, лавровшиниин үрэ жэмэсүүдhээ буйлуулагдан бэлдэгдэнэ.

Конфетэнүүдые үнгэлхэ шэрэнүүдые үйлэдбэрилгын технологи Грузиин эдеэ хоолой промышленностиин научно-шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэд зохёогоо.

„Кузбасс" зэдэлнэ

Бага хэмжээнэй «Кузбасс» гэжэ түрүүшын пианиные эндэхи хүгжэмэй инструментнүүдэй мастернүүд ухаалан зохёогоо.

Новокузнецкын, Прокопьевскын, Анжеро-Судженскын үхибүүдэй (багашуулай) хүгжэмэй hургуулинууд ба хүдэлмэришэдэй клубууд шэнэ инструмент түрүүлэн абаба.

Амтата бэлэгүүд

Луганскэ кондитерскэ фабрика үйлэдбэрилдэг продукциингаа ассортиментые hүүлэй жэлнүүдтэ хүсэд шахуу шэнэдхэн хубилгаа. Энэ хангалтама үнэртэй шоколадна конфетэнүүд hайндэрэй ямаршье стол шэмэглэмээр.

hүүлэй 4 жэлэй туршада тус фабрика гаргадаг продукциингаа хэмжээе хоёр дахин ехэ болгоо.

БАРГАЖАНАЙ ҺОНИН

Ерэхэ жэлэй түсэбөөр

Гүрэнэй олзоборилгын загаһашад мүнөө ерэхэ жэлэйнгээ түсэбөөр ажаллажа байнхай. Тэдэнэр түсэбэй ёһоор жэл соо 5800 центнер загаһа олзоборилхо байһан аад, энээнэй 6098 центнер хүргөө. Загаһашад октябрь һарынгаа түсэб болзорһоо арбан үдэрөөр урид дүүргэһэн байна. Тэдэнээ имэл амжалтатайгаар Октябриин хубисхалай 51-дэхи ойе угтахань.

8 һара соо

Иннокентий Малыгин Ехэ-Үүрэгтэ юһэдэхи жэлээ киномеханигаар хүдэлнэ. Дүй дуршэлтэй болоһон киномеханик жэлэйнгээ түсэб 8 һара соо дүүргэжэ, энэ ехэ амжалтатайгаар Совет засагай тогтоһоор 51 жэлэй ойн баярые угтахань. Нүхэр Малыгин мүнөө бүри һайнаар ажаллана. Тэрэ хүдөөгэй ажалшадай захиһан кинокартина олзжо харуулдаг. Киномеханик иимэл хадаа, даруу зантай хадаа, нютагайнгаа хүн зоной дунда хүндэтэй ябана. Мүнөө Ехэ-Үүрэгэйхид «Щит и меч», «Перстень с русалкой», «Сиртаки» гэхэ мэтэ һонирхолтой кинофильм харана.

С. БАЯНДУЕВА.

Ангай арһан тушаагдана

Эдэ үдэрнүүдтэ Баргажанай коопзверопромхоз ангай түрүүшын арһа тушаан абажа эхилбэ. Мүнөө хамта дээрээ ондатрын 3842 арһа 2027 түхэригтэ худалдан абтаад байна. Ангуушад аха дүү Александр, Иван Алексеевүүд ондатрын 765 арһа худалдаа. Харин М. Малыгин гансаараа 510 арһа тушааһан байна.

А. МАЛЫГИН.

ГУРБАН ҮДЭРЭЙ ТУЛАЛДААН

БОКС

Репортаж

Үнгэрһэн неделиин һүүлшын гурбан үдэрэй туршада Улаан-Үдын «Спартак» бүлгэмэй спортын зал соо городой түрүү һуури эзэлхын түлөө боксоор шанга тулалдаан болоо.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр ринг дээрэ 54—57 килограмм шэгнүүртэй хоёрдохи разрядай боксернууд Дымпилов (ВСТИ) Жуков (СХИ) хоёр гараа. Хэдыхэн минутын үнгэрэмсөөр, Виктор Дымпилов мэргэжэл шадабаряар бүлюу бэрхэ байжа, Жуковаа шүүгээ. Эдэнэй һүүлээр нэгэдэхи разрядтай Николаев (БГПИ), хоёрдохи разрядай боксер Шабалов (СХИ) гэгшэд ана-мана наадабашье, Николаев очкогоороо илаа.

Удаань 60—63.5 килограмм шэгнүүртэнэй дунда тулалдаан эхилжэ, ринг дээрэ авиазаводой нэгэдэхи разрядай боксер Леонов багшанарай институдай Дармаевтай уулзаа. Хоёрдохи раундын дүүрээдүй байхада Леонов бүлюугаар добтолжо, нүгөөдэлээ шүүгээ.

«Спартак» бүлгэмэй дуршэлтэй боксер Жамсуев технологическа институдай Батуевтай үсэд шангаар тулалдабашье, техникынгээ талаар һула байжа, шүүгдэхэ баатай болоо. Тиихэдэ хүдөө ажахын институдай Чимитдоржин багшанарай институдай нэгэдэхи разрядай боксер Железнягтай ана-мана тулалдаһан байна. Энэ тулалдаанда Железняк шүүгээ.

67—71 килограмм шэгнүүртэй Нимацыренов Комиссаров (хоюулаа хүдөө ажахын институт) хоёрой тулалдаан бүри һонирхолтойгоор үнгэрөө. Нэгэдэхи разрядай боксер Комиссаров удаа дараалан шанга шангаар добтолно. Харин Нимацыренов хэдытиимэ добтолгодо оробошье, бэеэ һайнаар хамгаалжа, нэгэшье сохилтодо оронгүй. Тиигэжэ гурбан раундын һүүлээр дуршэлтэй боксер Нимацыренов очкогоороо илаа.

Үндэр бэетэй, сохиходоошье шуран солбон, бэеэ хамгаалхадаашье түргэн, шандааһа шангатай мастерта кандидат Краснопеев («Труд») технологическа институдай нэгэдэхи разрядай боксер Галимовтай тулалдахадаа, удаа дараалан шанга шангаар добтолжо, хэдэхэн минутын туршада илаһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр ринг дээрэ аяар 24 шанга шандааһатайшуул гаража, бэлиг шадабаряа туршалсаба.

Энэ уулзалгада эдиршүүлэй дундаһаа «Спартак» бүлгэмэй нэгэдэхи разрядай боксер Дондубон хүдөө ажахын институдай хоёрдохи разрядтай Доржиевтай сохилсожо, харагшадые ехэтэ һонирхуулаа. Дондубон шуран солбон байжа. Доржиевай добтолгоһоо бэеэ бэрхээр хамгаална. Судьянарай тоолжо гаргаһанай ёһоор, Дондубон очкогоороо илаа.

Удаань мүрысөөнэй түрүүшын үдэр илалта түйлаһан боксер Леонов хүүгэдэй спортһургуулиин Владимир Плюснинтэй уулзажа, бүхы бэлиг шадараяа харуулаа. Хэдэхэн минутын үнгэроод байхада, Леонов шанга добтолгонуудые хэжэ, нүхэрөө шүүгээ. Эдэнэрэй һүүлээр Митапов (СХИ)—Будажапов (ВСТИ), Столяров («Труд»)—Железняк (БГПИ), Малыров Нимацыренов («Спартак») гэгшэд тулалдажа, мэргэжэл шадабариингаа талаар яһала дуршэлтэй боложо байһанаа харуулаа.

Эрэшүүлэй дунда болоһон мүрысөөн һонирхолтойгоор үнгэржэ, сугларагшадай анхарал ехэтэ татаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэ Буряадаймнай бэлиг шадабаритай мэдээжэ боксернууд тулалдаа бшуу. Харагшадай нэрьемэ альга ташалган доро хүдөө ажахын институдай нэгэдэхи разрядай боксер Сандаков «Спартак» бүлгэмэй Хайдановтай туршалсахала ринг дээрэ гаража, гонг сохихые хүлеэжэ ядан зогсонод.

Гурбан раундын һүүлээр эдэ хоёрой үсэд шанга тулалдаан шуран солбон, бэрхэ боксер Сандаковой илалтаар дүүрэө. Удаань багшанарай институдай түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Демчук хүдөө ажахын институдай Данзарон хоёр бүхы хүсэ шадалаа гарган тулалдабашье, бэлиг шадабаритай, шандааһа шангатай Демчук нүхэрөө илажа гараа.

Энэ мүрысөөндэ «Спартак» бүлгэмэй Барцев хүдөө ажахын институдай Хажеев хоёрой уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрөө. Барцев абаһаар шанга шангаар добтолбошье, мүртэй илалта түйлаагүй. Хажеевынь бэеэ һайнаар хамгаалжа, хүндэ нюдаргадань тудангүй, нүхэрэйнгөө хүдэлсые, байдалыень хёрхоор адаглан хаража абаһан байна. Тиигэжэ Хажеев хоёрдохи раундын эхеэр нүхэрөө нокаудта оруулжа, хүлеэгдээгүй илалта түйлаба.

Эдэнэрэй һүүлээр шандааһа шангатай, бэрхэ боксернууд хойно хойноһоо ринг дээрэ гаража, бэлиг шадабаряа туршалсаба. Иигэжэ энтэ авиазаводой Бадмаев «Спартагай» Гаученовые, «Локомотив» бүлгэмэй Моисеев багшанарай институдай Чимитовые, багшанарай институдай Доржиев хүдөө ажахын институдай Жалсановые илаһан байна.

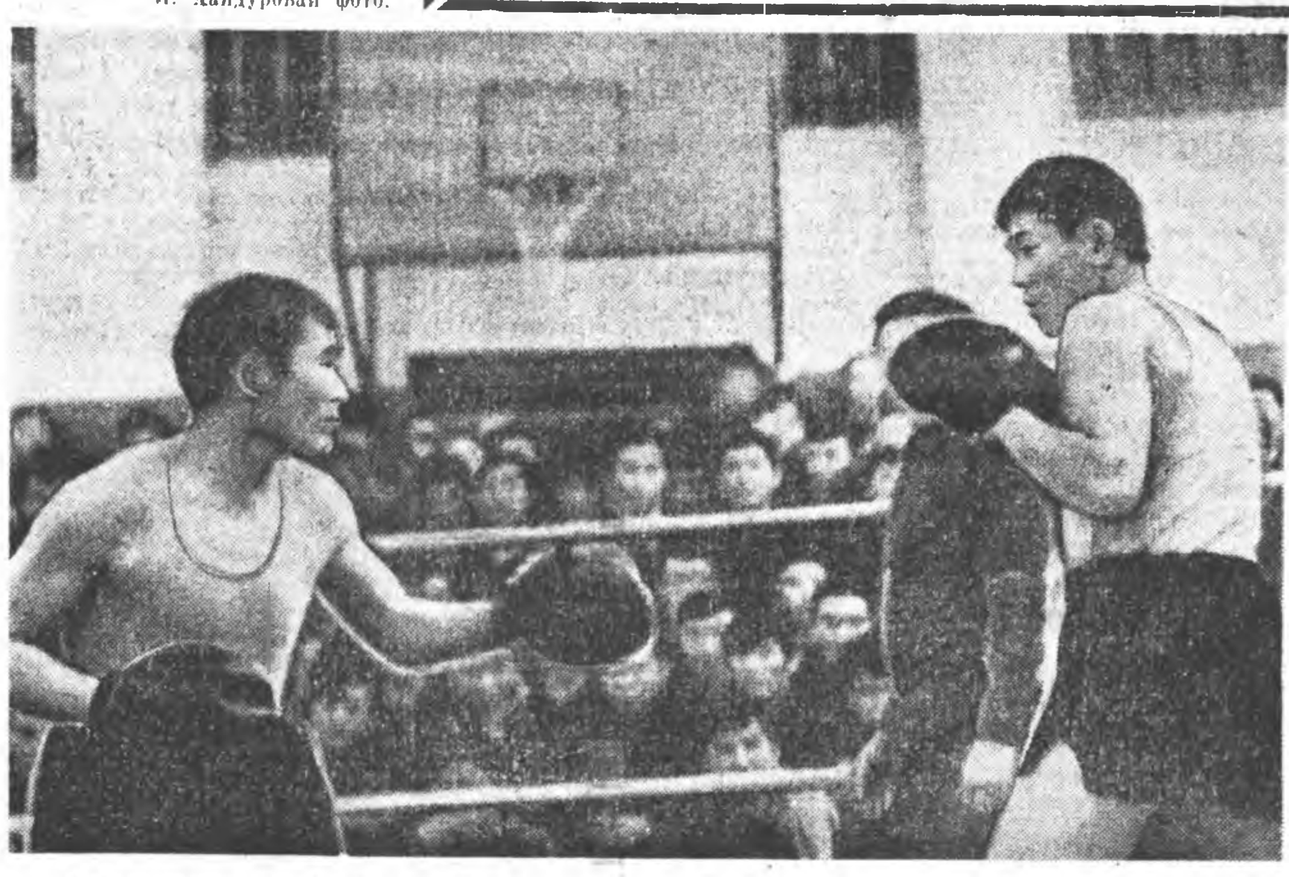
Иигээдшье түрүүшын хоёр үдэрэй мүрысөөн дүүрэжэ, финальна мүрысөөн эхилээ. Энэ тон харюусалгатай мүрысөөндэ хори гаран боксер хабаадалсажа, шанга тулалдаан болобо. Эндэ мэдээжэ боксернууд, мастерта кандидат Банзаракцаев («Спартак») Хайдановтай уулзахадаа, тэрэнээ илажа шадаа. Тиихэдэ «Труд» бүлгэмэй мастерта кандидат Краснопеев «Локомотивай» Мониев хоёрой сохисолдоон харагшадые һонирхуулаа. Энэ уулзалга шанга тулалдаанай оршон байдалда үнгэрөө. Бэе бэедээ дүрөө угахэгүй гэһэндэл, хоёр талаһаа үсэд нэтэрүүгээр добтололсобошье, 9 минутын һүүлээр Краснопеев очкогоороо илаһанда тоологдоо.

Тиигэжэ эрэшүүлэй командануудай дундаһаа нэгэдэхи һуурида хүдөө ажахын институт, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые багшанарай институт, «Спартак» бүлгэмэйхид хубаалдаа. Мүрысөөндэ онсо шалгарһан шандааһа шангатай арһан бээлэйн эзэд дурасхаалай кубок, хүндэлэлэй дипломуудаар шагнагдаа.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Спартак» бүлгэмэй мастерта кандидат Банзаракцаев Хайдановтай ринг дээрэ тулалдажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

ХИЛЫН ГААНАҺАА

США-гай КОММУНИС ПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан американ усадхалгын агаарай дай болюулалга бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хүсэнүүдэй шухала амжалта болоно. Энэ хадаа уласхоорондын оршондо США-гай бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй политикада сохилто боложо үгэнэ гээд США-гай Компартиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Энэ мэдүүлгэдэ партиин түрүүлэгшэ Генри Уинстон, генеральна секретарь Гэс Холл гар табиһан байна.

ДРВ-е бомбодолгые болюулалга, амгалан байдал тогтоохо тухай асуудалые Урда Вьетнамай НФО-гой хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэхэ шэнэ шатын эхининь хадаа Вьетнамдахи гэмтэ муухай дайн байлдаанда эсэргүү тэмсэл хамтаараа хэжэ байһан США-гай ба бүхы дэлхэйн арадуудые лаб зоригжуулха, бүхы сэрэгэй ябуулганууудые түргэнөөр болюулхые. Вьетнамһаа американ бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые дары түргэнөөр гаргажа эхилхэ ябуулганууудые эдэбхитэй болгохо байна гээд США-гай Компартиин мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын делегаци Париж ерэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамай НФО-гой ЦК-гай гэшүүн г-жа Нгуен Тхи Бинь түрүүтэй Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын делегациин гэшүүд ноябриин 4-дэ Париж ерэбэ.

ДРВ-гэй ба США-гай правительствануудай түлөөлэгшэдэй үгээ ойлголсоһоной ёһоор, Францин ниислэлдэ Вьетнамай асуудалаар үнгэргэгдэхэеэ байһан дүрбэн талын уулзалгада фронтын делегаци хабаадалсаха юм.

ХО ШИ МИНЭЙ ХАНДАЛГ[А]

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентство иигэжэ дамжуулна:

Президент Хо Ши Мин вьетнам арадта, бүхы ороной сэрэгшэдтэ ноябриин 3-да хандаа.

Манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, ороной хоёр талын хубида, илангаяа урда талын хубида арадай энэ хабарһаа эхилэн угаа ехэ илалта түйлаһан дээрэһээ Холбоото Штадуудай правительство бомбодолгонуудые, Вьетнамай Демократическа Республикын бүхы газарые буудалгые 1968 оной ноябриин 1-һээ үгэ дуугүйгөөр болюулха баатай болоо гээд хандалгын эхиндэ хэлэгдэнэ.

Энэ илалта американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, ороноо абархын түлөө манай арадай хэжэ байһан агууехэ тэмсэлдэ угаа шухала удха шанартай.

Американ империалистнуудай ороной хойто талые зэрлиг муухайгаар бомбодожо ба буудажа һулаpуулхабди, ороной урда талын дайшалхы шадабарие бага болгохобди гэжэ һанахадаа эндүүрдэг байһан тухай Хо Ши Мин саашань дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Манай партиин революционно зүб хараа шугамай энэ амжалта халуун патриотизмын, национальна нэгэдэлэй хүсэнэй тэмсэхээр, илалта түйлахаар шиидэнги байлгын амжалта, социалис байгуулалтын амжалта болоно. Энэ хадаа манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, ороной Хойто ба Урда талын арадай амжалта болоно. Энэ хадаа аха дүү оронуудай арадуудай, табан түбидэхи манай ханинарай амжалта болоно.

Энээнтэй дашарамдуулан, Хо Ши Мин нарти ба правительствын зүгһөө Эхэ оронойхидоо, бүхы оронойнгоо сэрэгшэдые халуунаар амаршалаа, угаа ехэ туһаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө аха дүү социалис оронуудта, холын ба дүтын хани оронуудта, бүхы дэлхэйн арадуудта, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудтахи түрүү үзэл бодолто хүнүүдтэ баясхалан хүргөө.

Ороной хойто талын хубида усадхалгын дай хэжэ байһан американ империалистнуудые бидэнэр бутлаабди. Гэбэшье энэ хадаа имагтал түрүүшын илалта байһан тухай, американ империалистнуудай угаа нэтэрүү, харата муухай аашa гаргадаг байһан тухай президент саашань хэлээ.

Эгээл имэһээ тэмсэхэ ба илаха гэһэн манай шиидхэбэри, оронойнгоо урда талые сүлөөлхөөр, хойто талыень хамгаалхаар, Эсэгэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлжэ орохоор манай шиидэнги байлга бүхы арадаймнай нангин уялгань мүнөө болоно.

Манай орондо эзэрхэг түримхэйшүүлэй нэгэшье сэрэгшын байһан сагта тэрэниие усадхахын тулада бидэнэр тэмсэхэ ёһотойбди.

Зуу шахуу жэлдэ колониальна дарлалта доро байһан, империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн 20 гаран жэлдэ тэмсэл хэһэн манай арад национальна байгуулалтая эрхилхын тулада амгаланаар ажаһуухые хэнһээшье үлүү ехээр хүсэнэ. Зүгөөр бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй оршон байдалда ажаһуулгые хангахаар эб найрам[...] хо хэрэгтэй.

Тиимэһээ иимэ эрилт[...]

— США-гай правите[...] намда эсэргүү эзэрхэг т[...] байлдаагаа болюулха, Вь[...] мократическа Республик[...] эрхэ ба аюулгүй байдал[...] бүхы ябуулганууды[...] той;

— бүхы американ сэ[...] дэлэ туһалдаг оронууд[...] Урда Вьетнамһаа гарга[...]

— Урда Вьетнамай [...] рэгүүдые ямаршье хари[...] салгагүйгөөр Урда Вьетнам[...] нальна сүлөөрэлгын фронт[...] тическа программын [...] Вьетнамай арад өөһэдөө [...] ёһотой;

— Вьетнамые нэгэдүү[...] асуудал ямаршье харин[...] салгүйгөөр ороной Урда [...] хубинуудай хүн зоноор ши[...] ёһотой.

Хүндэтэ эсэгэ оронойн[...] шэд!

Маанадта үшөөл олон[...] ба хохидол тохёолдохо. З[...] рикан эзэрхэг түримхэйшүү[...] гүүсэн ороноо абархын тү[...] арадай хэжэ байһан агууех[...] илалта түгэлдэрөөр дүүр[...] гожо байна. Урагшаа дай[...] эрэлхэг зориг гаргахые[...] кан эзэрхэг түримхэйшүү[...] дөөр илахыетнай таана[...] оромнай уряална!

Американ империалистну[...] дэхэ!

Манай арад илаха!—гэ[...] гын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын ЦК-гай мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын (НФО) ЦК Урда Вьетнамай асуудал политическэ талаарнь гуримшуулха тухай мэдүүлгэ толилоо.

Урда Вьетнамай арад зоной угаа ехэ илалтануудые түйлажа, американ империалистнуудай түсэбүүдые таһалдуулжа байһан тухай мэдүүлгэ соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй.

Һуларшагүй баатарлиг тэмсэлэй хэгдэжэ байһан, арадай угаа шухала илалтануудые түйлаһан, бүхы дэлхэйн арадуудай, тэрэ тоодо США-дахи түрүү үзэл бодолто хүнүүдэй эрид шанга эрилтэнүүдые хэһэн дээрэһээ ДРВ-гэй бүхы газарые бомбодолгые үгэ дуугүйгөөр болюулхые американ правительство зүбшөөхэ баатай болоһон байна.

Энэ хадаа бүхы вьетнам арадай, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадуудай угаа шухала илалта болоно гээд НФО-гой ЦК-гай мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

ДРВ-гэй эрхэ сүлөө ба аюулгүй байдалда халдан ородог бүхы ябуулгануудаа США-гай хэтэдэнь болюулха, Урда Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа болюулха, Вьетнам тушаа асуудалаар 1954 ондо Женевэдэ болоһон зүблөөн дээрэ өөрынгөө үгэһэн бүхы найдуулгануудые дүүргэлтэ болгохо, Урда Вьетнамай арадай национальна эрхыень хүндэлхэ тухай Урда Вьетнамай арад эрид шанга эрилтэ хэнэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

Урда Вьетнамай асуудал политическэ талаар гуримшуулгаар НФО-гой баримталдаг хараа бодол мэдүүлгэ соо найруулагданхай.

1. Өөһэдынгөө нангин эрхые бэелүүлхын түлөө, тусхайлбал, бэеэ даанхай байдалай, демократиин, эб найрамдалай, бэеэ абанги байлгын, һалбаран хүгжэлгын, Эхэ ороноо амгалан ёһоор хүсэлөөр нэгэдүүлхын түлөө тэмсэхээр Урда Вьетнам хүсэд шиидэнги байна.

2. Американ империалистнууд Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайн байлдаагаа болюулха, өөрынгөө бүхы сэрэгүүдые, өөһэдтэнь туһалдаг оронуудай сэрэгүүдые, дай хэхэ бүхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Урда Вьетнамһаа гаргаха, Урда Вьетнамдахи американ бүхы сэрэгэй баазануудые усадхаха ёһотой.

3. Урда Вьетнамай арадай дотоодын хэрэгүүдые харин хамааралсалгагүйгөөр Урда Вьетнамай НФО-гой политическэ программын [...] Вьетнамай арад өөрөө [...] ёһотой; урган ехэ түлөөлэ[...] циональна ба демократическ[...] ционно правительство байгу[...] Урда Вьетнамда бүгэдэ н[...] лөөтэ һунгалта үнгэргэгдэ[...]

4. Вьетнамые нэгэдүүлх[...] асуудал Вьетнамай хоёр [...] арадуудаар шата дамжуу[...] лан ёһоной аргаар, харин [...] салгагүйгөөр Вьетнамай [...] биин хоорондо хэгдэһэн зү[...] хэлсээнүүдэй үндэһөөр ши[...] ёһотой.

5. Урда Вьетнам амгалан [...] бэеэ абанги политика бэелү[...] риин гүрэнүүдтэй ямаршье [...] янзын сэрэгэй холбоо байгу[...] энхэ тайбанаар зэргэ орш[...] табан гол ёһондо үндэһэл[...] оронуудтай хани ёһоной [...] тэрэ тогтоохо.

Камбоджотой ба Лаостой [...] һайн харилсаанай тогтоогд[...] ДРВ-гэй правительствын [...] пунктһаа бүридэдэг хара[...] НФО-гой хүсэлөөр зүбшөөж[...] тухай, тэрэшэлэн ДРВ-гэй пр[...] ствын 1961 оной ноябриин [...] дүүлгые дэмжэжэ, ДРВ-гэй, [...] Вьетнамай НФО-гой, США[...] Сайгоной захиргаанай хаба[...] гаар дүрбэн талын зүблөө[...] хые НФО-гой зүбшөөжэ байһа[...] мэдүүлгэ соо саашадаа хэл[...]

Урда Вьетнамай Национ[...] лөөрэлгын фронтын үнэн зү[...] бодолые шууд сэхээр дэм[...] американ эзэрхэг түримх[...] эсэргүүсэн, хүсэд илалта ту[...] ороноо аршалан хамгаалх[...] тэмсэжэ байһан Урда Вь[...] арадта бүри эдэбхитэй ту[...] үзүүлхыень уряалһан бүхы [...] тельствануудта, бүхы орга[...] нуудта, бүхы дэлхэй дээрэ[...] крадууд ба түрүү үзэл бодо[...] талдаг бүхы хүнүүдтэ, тэр[...] США-дахи түрүү үзэл бодо[...] нүүдтэ Урда Вьетнамай НФО[...] хандана гээд мэдүүлгын тү[...] хэлэгдэнхэй.

ИНДОНЕЗИДЭХИ ЗЭРЛИГ ААШАНУУД

Индонезиин арадай үнэн сэхэ бүлэг хүбүүд, империализм ба колониализмда эсэргүү хэлбэришэгүй тэмсэлшэд, тэрэ тоодо Индонезиин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд нүхэд Ньоно ба Судисман гэгшэдэй октябриин 29-дэ үүр сайжа байхада буудуулан алагдаһан тухай мэдээсэл бүхы дэлхэйн демократическа олониитые гүнзэгы ехээр зэбүүрхүүлээ. Саазалалгые болюулхые уряалан, президент Сухартада дэлхэйн олониитын, олон ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай гүрэнэй органуудай хандаһан болобошье, тэдэнэр саазалуулагдаһан байна бшуу. 1965 оной сентябриин 30-най ушарта хабаадаа гэжэ гэмнэлгээр Ньоно ба Судисманда саазалуулан алуулха шиидхэбэри гаргагдаһан байгаа.

...Гурба бага үлүүтэй жэлэй урда тээ, 1965 оной сентябриин 30-най һүни, президентын ордоной харуулай хүтэлбэрилэгшэ подполковник Унтунг хүтэлбэрилэгшэтэй зүүнэй үзэл баримталдаг бүлэг офицернууд Индонезиин армиин хархис ударидагшадые толгойлдог «генералнуудай совет» гэдэгтэ сохилто хэхэ һэдэлгэ гаргаһан байгаа. Гэбэшье «сентябриин 30-най хүдэлөөн» гэжэ нэрэтэйгээр түүхэдэ ороһон энэ һэдэлгэ урагшагүйдэһэн байгаа. Энэ хүдэлөөе Индонезиин Коммунис партиин хүтэлбэриин зарим хубиин дэмжэһые хэрэглэн, хархис этэгээдүүд гурба миллион гэшүүнтэй компартида утаа шэрүүн шангаар добтолжо орөө. Олон зуу мянган ямаршье гэм зэмэгүй коммунистнууд, түрүү үзэл баримталдаг организацинуудай гэшүүд хэдэхэн һарын туршa соо усадхагдаһан байгаа. Хархис хүсэнүүдэй олоор хюдалга хэжэ ороһонһоо уламжалан, КПИ-гэй ЦК-гай гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидадуудай 80 шахуу процентнь алуулһан, арестовалагдаһан, зэрэб суугүйгөөр үгы болоһон байгаа бшуу. Эдэ ушарнуудай үедэ президентын, оборонын ба аюулгүйе сахиха министрэй тушаалые даажа ороһон генерал Сухарто гүрэнэй захиргаае гартаа абаһан байха юм.

Урда тээнь хойшоо гараһан политиканууд Индонезидэ коммунизмда эсэргүү оршон байдалай тохёолдоод байхада, дахяад толгойгоо ургэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, һаяхан байгуулагдаһан Индонезиин шэнэ правительствада дүрбэн хүн, хоёр хархис организациин — «Социалис парти» ба Машуми парти гэдэгүүдэй Урдын хүтэлбэриин гэшүүд ороһон байна. Эдэ партинууд хэдэн жэлэй урда тээ хоригдоһон байгаа бшуу. Министрнүүдэйнь нэгэн Сумитро 1957—1958 онуудта республикада харша үймөө эмхидхэһэн байгаа бшуу. Шэнэ парти —Индонезиин мусульманска парти байгуулагдаа. Машуми партиин урдын гэшүүдһээ энэ парти гол түлэб бүридэнэ гэжэ ударидагшадынь сэхэ руунь хэлэдэг байна. Барууна үзэл баримталдаг бусадшье организацинууд, тэрэ тоодо «Индонезиин коммунизмда эсэргүү лига» эдэбхитэйгээр ябуулга хэдэг болоо.

Өөһэдынь һанаанда таарадаггүй хүнүүдые зайсуулан холодуулхын тулада Индонезиин засагаархид гүрэнэй эмхи зургаануудта, предприятинуудта сэбэрлэлгэнүүдые үргэнөөр хэжэ байнхай. Джакартын мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ дуратайгаар хандадаггүй гэжэ һэжэглэгдэһэн хэдэ мянган сэрэгэй алба хэгшэд, полициин хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй һаранаудта арестовалагдаһан гү, али хүдэлмэриһөө гаргагдаһан байха юм.

Нюуса байдалда ороһон компартида Индонезиин хархис этэгээдүүд гол сохилтоёо хэһэн зангаараа. КПИ-гэй болон түрүү үзэл баримталдаг бусад организацинуудай гэшүүдэй шэнээр арестовалагдаһан тухай газетэнүүд үдэр бүхэндэ шахуу мэдээсэнэ. Хододоо, олоор абалалгануудай һүүлэй үедэ хэгдэхэдэ, Зүүн Явада 1.400 гаран коммунист, Центральна Явада—500 хүн, Урда Суматрада—100 хүн арестовалагдаа. Калимантанда 420 хүн алуулаа, 813 хүн арестовалагдаа. Мүнөө 100 мянга гаран патриот түрмэнүүд болон концлагерьнуудта хаагданхай.

Индонезидэ сэрэгэй диктатурын тогтоһонһоо уламжалан, арадай байдал ехээр муудаа. Ороной экономико хүндэ хүшэр байдалтай, мүнөө Индонезиин гадаадын үри угаа ехэ хэмжээндэ хүрэжэ, хоёр хахад үлүүтэй миллиард доллар болоо, зүгөөр Джакартын хүтэлбэрилэгшэд шэнэ үридэ орожол байһаар. Мүнгэнэй сэнгэй тогтон төрөнгүйгөөр унажа байһан дээрэһээ юумын сэн ехээр хүндэрнэ, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай салин хүлһэнэй худалдан абаха шадабаринь доошолно. Үнэндөө промышленна үйлэдбэри зогсошонхой. Жэшээлхэдэ, түүхэй эдэй дуталдадаг дээрэһээ металл болбосоруулдаг промышленностиин предприятинуудай 95 шахуу процентнь хааһдаһан гү, али үйлэдбэреэ ехээр хороохон байха юм.

Хүдөө ажахыдахи байдал энээнһээ үлүү һайн бэшэ. Индонези урдань барайгар хилын саана гаргажа худалдадаг байһан аад, харин мүнөө тэрэниие ондоо оронуудһаа худалдажа абаха баатай болонхой. Барайгар хүсэд хүрэхөөр худалдажа абаха гэхэдэнь, валюта дуталдана. Тиимэһээ зоной дийлэнхи олонхи хубинь үлэсхэлэнөөр, үлэсхэлэн шахуугаар ажаһууна, дэлгүүр дээрэ хонжоо наймаан улам бүри ехээр дэлгэрнэ. Ядалдаһан таряашадай хэдэн олон мянган гэр бүлэ һууринжаһан газар нютагһаа гаража, хоолойгоо тэжээхэ арга бэдэрхэ гэжэ ехэ городууд руу ошожо, олон түмэн хүдэлмэригүйшүүдэй тоодо оролсоно.

Джакартада анха түрүүн ерэгшэд Индонезиин ниислэлэй үйлсэнүүдтэ гүйраншадай угаа олон байһанда ехээр гайхана гэлынэ. Эдэнэрэй тоо үдэр ерэхэ тудам олон боложол байдаг. 1965 ондо болоһон ушарһаа уламжалан тэжээхэ тэдхэхэ хүнүүдээ алдагшад ба бусад гэр байрагүй болонхой. Харанхы болоходо Джакартын үйлсэнүүдтэ, тэрэнэй олон тоото каналнуудай эрье дээгүүр ямаршьеб ухарилдаһан һүүдэрнүүд харагдажа эхилдэг. Энэ хадаа гэр байрагүй болоһон хэдэн олон мянган хүн, заримдаа бүхэли бүлэ, иигэжэ хээрэ газаа хонолгоёо түхеэрнэ бшуу. Таһархай удархай хубсаһа хунар болон хуушан хаягдаһан бүд эдэй таһархай тэдэнэртэ дэбдихэрынь боложо үгэдэг.

Мүнгэнэй сэнгэй уналгые болюулхые, орон доторхи байдал тогтууритай болгохые эрмэлзэн, Сухартын правительство гол түлэб капиталис оронуудһаа финансова ба экономическа туһаламжа абалгада найдана, харин капитал орондонь асаржа оруулгые урмашуулха политика бэелүүлжэ эхилээ. Урда тээнь гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан плантацинууд, предприятинууд урдынь эзэдтэ—харин капиталистнуудта бусаажа үгтэнэ. «Юнилевер», «Филипс», «Гудьир», «Данлоп» болон бусад харин кампанинуудай гаршагууд абажа хаягдаһан аад, мүнөө Джакартын үйлсэнүүдтэ дахяад харагдадаг болоо. Харин 12 банкын, тэрэ тоодо «Чейз Манхеттен бэнк», Бэнк оф Америкэ», «Ферст нэшнл сити бэнк» гэжэ американ банкнуудай хүдэлдэг болохонь зүбшөөгдөө. Индонезиин баялиг тээшэ олон ороной капиталистнууд гараа һарбайдаг болоо. Жэжэхэншье арьяатад бологшо Филиппин ба Урда Корей өөрынгөө хубитые хам шүүрэлсэхые эрмэлзэн, Индонезидэ «туһаламжа» үгэхые дурадхана. Джакартын шэлэн абаһан хараа шугам экономикоёо хүсэлөөр мүлжүүлэн доройтуулха, ороноо монополинуудта имагтал түүхэй эд үгэдэг газар дахяад болгохо замда Индонезиие оруулна.

Империалис гүрэнүүдһээ туһаламжа гуйдаг Индонезидэ таһалгаряагүй баалалта хэгдэнэ. Тиигэжэ баруун гүрэнүүд энэ ороной гадаадын политикые өөһэдтөө таарууигаар шэглүүлхые оролдоно бшуу. Зүүн-Урда Азиин оронуудай ассоциацида (АСЕАН) Индонезиин оролго, тэрэнэй гадаадын политическэ хараа шэглэлэй хубилжа байһанай шэнэ найдабари империалистнуудта боложо үгэнэ. Энэ организациин хоёр гэшүүн — Тайланд ба Филиппин Вьетнамдахи американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада сэхэ хабаадалсадаг, нүгөөдэ хоёрынь—Малайзи ба Сингапур—Англитай сэрэгэй уялгануудаар холбоотой. Мүнөө АСЕАН-иие сэрэгэй, эзэрхэг түримхэй шэнжэтэй болгохын тулада империалистнууд бүхы хэмжээнүүдые элитээр абажа байнхай.

Гадаадымнай политика урда мэтэ бэеэ даанхай юм гээд Индонезиин тусхай түлөөлэгшэд элдэб һалтагуудые барин лаблан баталдаг. Гэбэшье үриин талаар баруун оронуудтай холбоотой, тэдэнһээ шэнэ урьһаламжа эридэг ороной зонхилогшод үнэндөө империалис гүрэнүүдэй зүгһөө улам бүри ехээр баалагдадаг байна. Экономическа талаараа дулдыданги байлгаһаа уламжалан, политическэ талаараа баһал дулдыданги болохонь сохомтой бшуу.

Индонезиин хархис хүсэнүүд империалистнуудай үгые дуулан, тэдэнэй магтаалда хүртэхые оролдоходоо, үнэхөөрөөл бэеэ даанхай байдалай түлөө Индонезиин арадай эрмэлзэлгые һуларуулан зайсуулхын тулада тэдэнэр ямаршье хэмжээ абахаяа сээрлэнэгүй гэжэ нүхэд Ньоно ба Судисманиие саазалалга үшөө дахин эли тодоор харуулжа үгэнэ. Зүгөөр эрхэ сүлөөдэ дуратай, элдэб бэрхэшээлнүүдэй үедэ энэшье хүндэ хүшэр туршалгые нэрэтэй солотойгоор тэсэжэ гараха байһаниинь сохомтой. Империализмда эсэргүүсэн, олониитэ арад зоной эрхэ сүлөөгэй, зол хубиин түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байһан оронуудай дунда Индонезиин өөрынгөө һууриие дахяад эзэлхэ үдэр ерэхэл.

В. ФИЛИМОНОВ.
(ТАСС).

Редакторай орл[...]
М. Н. НИМА[...]

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редакто[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68-7[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленност[...] строительства—61-35, советского строительства и быта—6[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, маш[...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[...] те Министров БурАССР.

Н-02085. Зак № 1150